

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

לפני כבוד השופט יאיר דלוגין

התובעות:

1. שפי פז
  2. סוזי כהן צמח
- ע"י עו"ד איתמר ברקאי

נגד

הנתבע:

אסף רונאל
ע"י עו"ד ירון שלמי ועו"ד תמיר גליק

פסק דין

האם מן הדין לחייב את הנתבע בפיצויים בגין לשון הרע, בשל פרסומים שביצע בחשבון הטוויטר שלו, בהם כינה את התובעות, "מנהיגות של התנועה היודו-ניאו-נאצית לגירוש פליטים אפריקאיים" ואת התובעת 1 "ניאו-נאצית" ו"מנהיגת קהילה, ניאו נאצית". זאת השאלה שעומדת לדיון במסגרת פסק דיני זה.

רקע

1. התובעת 1, שפי פז (להלן: "פז"), הנה תושבת שכונת שפירא בדרום ת"א מזה למעלה מ-20 שנה ומעידה על עצמה, בין היתר, את הדברים הבאים: "בת להורים שורדי שואה אשר שרדו את מחנות ההשמדה והעבודה של הצורר נאצי יימח שמו וזכרו, לרבות מחנה אושוויץ הידוע לשמצה. פעילה חברתית עשרות שנים, ובעשור האחרון נמנית בין ראשי מחאת תושבי שכונות דרום תל אביב הקוראים לגירושם של מהגרי עבודה הלא חוקיים שהסתננו שלא כדין למדינת ישראל ומזה למעלה מעשור ממררים את חייהם של תושבי שכונות דרום תל אביב והופכים אותם לחיים בלתי נסבלים ובצל סכנה, פשוטו כמשמעו. המדובר במחאה חוצת גבולות גיאוגרפיים, מעמדיים, השקפתיים ועדתיים, אשר כל עניינה הינו דרישה לאכיפת החוק ומדיניות ההגירה הישראלית לשם גירושם של מי שנכנסו שלא כדין לישראל ואשר פושעים ופוגעים בחייהם של תושבי השכונות" (סי' 7 לתביעה).

2. התובעת 2, סוזי כהן צמח (להלן: "צמח"), הנה תושבת שכונת קריית שלום שבדרום תל-אביב. גם היא מעידה על עצמה כי הנה בין ראשי תנועת המחאה לגירוש מהגרי העבודה הלא חוקיים (סי' 8 לתביעה) וכן מספרת על עצמה ועל הרקע שלה, בין היתר, את הדברים הבאים: "מזה שנים רבות, שאני פועלת בתחומים של חינוך רווחה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

תשתיות עזרה בהגשת דיוור ציבורי עזרה וטיפול בנוער בסיכון, שיקום נוער עברייני ומכור לסמים ואלכוהול, סיוע לנוער במצוקה שמעוניין להתגייס לצבא, עזרה למשפחות נזקקות, סיוע בהספקת מזון למשפחות מועטות יכולות ועוד... משך שנים רבות אני פועלת כדי לעזור ולסייע לאותם ילדים מהקהילה האתיופית אשר הידרדרו לחיי פשע והזנחה, הן על מנת להחזירם לדרך המלך והן בפן החינוכי על מנת למנוע מאותם ילדים להיזדרזר לחיים של פשע... הקמתי את סיעת "דרום העיר" ובמשך כשנתיים הייתי חברת מועצה בעיריית תל-אביב.... בגלל כל מה שציניתי ואופן התנהלותם הברברי והעברייני של המסתננים, אנחנו נדרשים להילחם על חיינו כאן, פשוטו כמשמעו... לכן פתחנו במחאה לגירושם של המסתננים מישראל בכלל ומדרום תל אביב בפרט" (ס' 10-28 לתצהירה).

3. הנתבע מעיד על עצמו בין היתר את הדברים הבאים: "בעל תואר ראשון בהיסטוריה מאוניברסיטת תל אביב, ומשמש כעורך וכותב בעיתון 'הארץ'. שימשתי כעורך חדשות החוץ כחמש וחצי שנים, וכיום אני כותב ועורך לענייני מדע ב'הארץ'. אני מתגורר ביפו, ומכיר באופן אישי את הבעיות הקשות עמן מתמודדים תושבי שכונות דרום תל אביב, שהזנחו במשך שנים, ובכלל זה את המצוקות והקשיים הנובעים מריכוז אוכלוסיית מבקשי המקלט בשכונות אלה, בהן מתגוררת אוכלוסייה חלשה ממילא. אני מודע לכך שבמקרים רבים מדובר בקשיים ומצוקות אמיתיים, הנובעים מחיכוך בין שתי קבוצות אוכלוסייה בעלות מנטליות, דת ותרבות שונה, וזאת לצד מקרים של מעשי אלימות ופשיעה (המבוצעים בין אם על ידי מבקשי מקלט ובין אם כלפיהם). על אף זאת, אין בקשיים אלה כדי להצדיק ולו במעט את ההתססה, ההסתה, הגזענות וההתנהלות המבישה אותן מנהיגות התובעות בהליך זה, שפי פז וסוזי כהן צמח, הן בשטח והן ברשת האינטרנט. התנהלותן של התובעות לא רק שאינה תורמת לפתרון הבעיה, אלא אך מחריפה אותה, תוך רמיסת הקבוצות החלשות והפגיעות ביותר – מבקשי המקלט בכלל, וילדיהם הקטינים של מבקשי המקלט בפרט. שפי פז וסוזי כהן מפיצות שנאה, הסתה גזענות והפחדה והתנהלותן הבוטה חורגת לחלוטין ממחאה לגיטימית. הדבר מטיל כתם מביש על דמותה של החברה הישראלית" (ס' 2 – 6 לתצהירו).

4. הרקע להקמת תנועת המחאה של תושבי שכונות דרום תל-אביב לגירוש מהגרי העבודה הבלתי חוקיים שהסתננו לישראל (להלן: "תנועת המחאה"), הנו כניסה בלתי חוקית (הסתננות) לישראל, של עשרות אלפי פליטים, כפי שחלק מהציבור מכנה אותם, או מהגרי עבודה, כפי שהתובעות ופעילי התנועה מכנים אותם,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

- ממדינות אפריקה, בעיקר אריתריאה וסודן (להלן: "המסתננים"), אשר החלה בשנת 2009.
5. ההסתננות נפסקה כמעט לחלוטין רק בשנת 2014 וזאת לאחר שממשלת ישראל נתנה גדר בגבול עם מצרים, שהושלמה בסוף שנת 2012 ולאחר שהממשלה החלה לפעול בדרכים אחרות כדי למגר את התופעה.
6. במהלך השנים ועד היום, פעלה ופועלת ממשלת ישראל בדרכים שונות נגד המסתננים שכבר נכנסו לישראל וזאת לצורך גירושם מישראל.
7. כתוצאה מכך, הוגשו במהלך השנים עתירות לבג"צ כנגד החוקיות של הפעולות הנ"ל, אשר באו לידי ביטוי בעיקר, אבל לא רק, בתיקוני חקיקה ובהם הוראות שאפשרו החזקת המסתננים במתקני שהייה למשך תקופות ארוכות.
8. ראו בג"צ 7146/12 אדם נ' הכנסת [פורסם בנבו] (16.9.2013) בג"צ 8425/13 איתן מדיניות הגירה ישראלית ואח' נ' ממשלת ישראל-פורסם בנבו, ניתן ביום 22.9.14, בג"צ 8665/14 דסטה נ' הכנסת ואח', פורסם בנבו, ניתן ביום 11.8.15, עע"מ 8101/15 אלמסגד גריוסוס צגטה נ' שר הפנים ואח', פורסם בנבו, ניתן ביום 28.8.17. כן ראו רק לאחרונה החלטת בית המשפט העליון בבג"צ 2973/17 אסתר צגיי גרסגהר ואח' נ' כנסת ישראל ואח', אשר ניתן ביום 23.4.20, ברוב דעות, לבטל מחמת חוסר חוקיות את רכיב העובד בהסדר הפיקדון שנקבע בחוק למניעת הסתננות ולהבטחת יציאתם של מסתננים מישראל (תיקוני חקיקה והוראות שעה), התשע"ה-2014).
9. בעתירות הנ"ל אושרו חלק מתיקוני החקיקה ובוטלו חלק אחר שלהם, אולם כך או אחרת, בעיית השהייה של המסתננים בישראל לא נפתרה עד היום. גם המחלוקת הציבורית בנושא זה עודנה קיימת.
10. כדי לסבר את האוזן, אציין כי נכון לחודש ספטמבר 2014, שהו בישראל כ-50,000 מסתננים (ראה בג"צ איתן הנ"ל). נכון ליום 31.12.18 שהו בישראל, לפי דו"ח רשות האוכלוסין וההגירה, כ-33,627 מסתננים (%71 מהם מאריתריאה, %20 מסודן, %7 משאר מדינות אפריקה ו-2% משאר מדינות העולם (ראו דו"ח נתוני זרים בישראל של רשות האוכלוסין וההגירה בלינק הבא: [https://www.gov.il/BlobFolder/generalpage/foreign_workers_stats/he/f\(foreigners_summary_2018.pdf](https://www.gov.il/BlobFolder/generalpage/foreign_workers_stats/he/f(foreigners_summary_2018.pdf)).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

11. רבים מהמסתננים מתגוררים בשכונותיה הדרומיות של תל-אביב-יפו (כך למשל נקבע בבג"צ דסטה ונדמה כי ממילא אין על כך מחלוקת בין הצדדים). הצפת שכונותיה של דרום תל-אביב בעשרות אלפי מסתננים, שינתה לחלוטין את פני השכונות ואילצה את תושבי המקום להתמודד עם קשיים ובעיות שלא היו מנת חלקם קודם לכן.
12. גם עובדה זו כלל אינה שנויה במחלוקת בין הצדדים וראה לעניין זה האמור בסעיפים 2 – 6 לתצהיר הנתבע, כפי שכבר צוטט בפתח פסק הדין לעיל.
13. גם בית המשפט העליון הכיר בכך. ראה הדברים הבאים, שנאמרו על ידי כב' השופט פוגלמן סי' 19 לפסק דינו, בבג"צ דסטה הנ"ל, כמפורט להלן: "אין צריך להכביר מילים על כך שמספר המסתננים שלא ניתן להרחיקם הוא רב. בשנים 2009-2011 נכנסו לישראל אלפים – ולמעלה מכך – של מסתננים מדי שנה (ראו עניין איתן, פסקה 38). מרבית המסתננים מרוכזים באזור גיאוגרפי אחד. ריכוז זה מטיל על אוכלוסיית המקום נטל קשה במיוחד: השתקעותם של המסתננים בשכונות דרום העיר שינתה את צביון האזור, הוסיפה לצפיפות והגבירה את הקשיים היומ-יומיים של תושבי המקום. עמדתי על כך בהרחבה בעניין איתן (שם, פסקה 210). נטל זה – במונחי מדינת ישראל הקטנה בשטח ובאוכלוסייה – הוא חריג. בנסיבות הקיימות אין אפוא לשלול שאנו עדים ל"הצפה" של מסתננים (Mass Influx). בהינתן הצפה מעין זו, לא ראיתי לחלוק על כך שחקיקה המבקשת את מניעת השתקעות המסתננים, היא, בנקודת הזמן הנוכחית, לתכלית ראויה".
14. כן ראו גם דבריו של כב' השופט הנדל בתיק הנ"ל, בעמ' 119: "בעתירה הוצגה תשתית לסבל ולהפרעות שנגרמים לשגרת החיים של קבוצה מוחלשת אחרת – תושבי השכונות בהן התפתחו ריכוזי מסתננים, למשל בדרום תל אביב. הרושם הברור הוא שאין זו זעקת שווא. הקריאה לבית משפט זה לאזן את הדברים איננה נובעת מדחיית האחר, אלא מתנאי החיים של התושבים שהשתנו לרעה בצורה משמעותית. כפי שצינתי בעניין אדם' הנפגעים העיקריים, גם אם לא הבלעדיים, מן ההגירה הבלתי-חוקית המאסיבית והפתאומית הם בני השכבות הסוציו-אקונומיות החלשות יותר... שלום הציבור במונח הרחב ותחושת שלום הציבור – כל אלו ספגו פגיעה קשה" (פסקה 2). אף כאן, הקבוצה היא איגוד של יחידים. רבים מבין אלו אינם נהנים מן החופש לשנות את מקום מגוריהם בהינף יד או בכלל. מהחומר עולה כי הסבל של קבוצה זו הוא כן וקשה".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

15. התובעות פעלו ופועלות, אם כן, במשך שנים, במסגרת תנועת המחאה, כראשי התנועה, בדרכים שונות, שעוד יפורטו בהמשך פסק הדין, כדי למחות נגד תופעת השהייה של המסתננים בישראל בכלל ובדרום תל-אביב בפרט וכדי להביא לגירושם מישראל ובפרט מדרום-ת"א, מקום מגוריהן.

16. ומכאן לתביעה – ביום 3.4.18 בשעה 11:34, פרסם הנתבע בחשבון הטוויטר שלו את הפרסום הבא (להלן: "הפרסום הראשון"), אשר כלל שני ציוצים, האחד, ציוץ מחדש של ציוץ שביצע לירן לוי, אשר צייץ: "החלה פגישת נציגי תושבי דרום ת"א עם רה"מ בקריה בת"א @arutz20" וזאת לצד תמונה שצירף לוי לציוץ שלו, בו נראות התובעות מגיעות לפגישה האמורה, והשני, ציוץ מקורי של הנתבע עצמו, שנעשה מעל הציוץ מחדש הנ"ל, שבו כתב הנתבע את הדברים הבאים (שגיאות התחביר הן במקור):

"#BREAKING: leaders of the Judo-Neo-Nazi movement against African refugees has arrived to the meeting with @netanyahu about the (now suspended) refugee deal".

17. לאחר כשעה צייץ הנתבע ציוץ נוסף (שגיאות הכתיב הן במקור) (להלן: "הפרסום השני"):

"The result: all the African refugees will remain in Israel. The money meant to go to develop the neighborhoods in South Tel Aviv won't come. Great win for neo-Nazi "community leaders" like @sheffipaz".

18. כמו כן, עוד באותו היום פרסם הנתבע בתגובה לציוץ של אדם אחר, ציוץ נוסף ובו כתב: "אל תהיה כזה. @sheffipaz היא לא נאצית. היא נאו-נאצית" (להלן: "הפרסום השלישי").

19. עוד באותו היום, קיבל הנתבע מכתב התראה מבא כוח התובעות, בו הוא נדרש להסיר את שני הפרסומים הראשונים הנ"ל (באותו מועד כנראה טרם נודע לתובעות על הפרסום השלישי) וכן לשלם להן פיצוי בסך של 120,000 ₪ בגין לשון הרע.

20. למחרת היום, 4.4.18, פרסם הנתבע את הציוץ הבא (להלן: "הציוץ המבהיר"):

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

"#clarification: yesterday, when I tweeted about @sheffipaz & her group, I wasn't comparing their actions to the crimes of Nazi Germany, but expressing my opinion about how their language is similar to the anti-refugee rhetoric of neo-Nazi leaders today".

21. ביום 8.4.18 הגיב בא כוח הנתבע למכתב ההתראה של התובעות, תוך כך שהוא מציין כי הנתבע הביע בחשבון הטוויטר הפרטי שלו את דעתו האישית על אודות התבטאויות, פעולות ומעשים שהתובעות עשו בפומבי, כי הדעה הובעה בתום לב והתמקדה בנושא ציבורי מובהק, כי מבלי לגרוע מכך, הדברים שפורסמו הם אמת וכי בעקבות פניית התובעות ומבלי להודות בטענותיהן, פרסם הנתבע הודעה משלימה (הכוונה לציוץ המבהיר מיום 4.4.18).

22. ביום 2.5.18 הגישו התובעות את התביעה דנא, בה הן עותרות לחייב את הנתבע לשלם לפז פיצוי מקסימאלי ללא הוכחת נזק, בסך של 140,474 ₪, לפי סעיף 7א(ג) לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: "החוק"), שמאפשר חיוב בכפל הפיצוי הסטטוטורי, כשהוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע, וזאת בגין כל אחד משלושת הפרסומים ובסה"כ 421,422 ₪, וכן לשלם לצמח פיצוי כאמור בסך 140,474 ₪, בגין הפרסום הבודד שנעשה ביחס אליה (הפרסום הראשון).

23. כן עותרות התובעות לצו שיחייב את הנתבע להסיר את הפרסומים, לפרסם את פסק הדין, לפרסם הכחשה של הפרסומים וכן לפרסם הבהרה כי הנתבע פרסם פרסום שקרי וכוזב.

24. התובעות טוענות כי הפרסומים מהווים לשון הרע חריפה ובוטה כנגדן, אשר נעשתה על ידי הנתבע מתוך כוונה ברורה להשפילן. עוד נטען כי הנתבע פרסם את הפרסומים באנגלית וזאת בכוונה תחילה, כדי שהם יקבלו חשיפה מקסימלית, היינו גם אצל עוקבי חשבון הטוויטר של הנתבע מחו"ל. כן נטען כי הדברים חמורים במיוחד נוכח פרסומם כשבוע בלבד לפני יום השואה והגבורה.

25. התובעות טוענות כי אין ספק כי השוואת אדם לנאצי או לניאו-נאצי, הנה בגדר פרסום לשון הרע, כהגדרתו של מושג זה בחוק, כפי שכבר נקבע בפסיקה וכי מדובר בחציית קו אדום, אף ברוח חופש הביטוי ובמסגרת הגבולות של ויכוח ו/או שיח לגיטימי בין צדדים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

26. התובעות טוענות כי פרסומיו של הנתבע גרמו להן עוגמת נפש רבה וכי הם היוו כר פורה לנוספים ואחרים להשתלח בתובעות, עד כדי איומים של ממש בדבר פגיעה בשלומן והכל על לא עוול בכפן.

27. הנתבע בכתב הגנתו טוען כי הפרסומים הם בגדר הבעת דעה לגיטימית ומוגנת ביחס להתנהלותן ומעשיהן המבישים של התובעות, כי הנתבע הביע דעתו כי התנהלותן והתבטאויותיהן הפומביות של התובעות דומות להתנהלות של גורמים פאשיסטיים וניאו-נאצים בני זמננו במדינות אחרות, כי הנתבע עומד על השוואה זו וכי הנתבע לא השווה את מעשיהן של התובעות למעשי הנאצים, אלא כאמור לניאו-נאצים, שונאי הזרים בני זמננו.

28. הנתבע ממשיך וטוען כי פז עצמה מכנה את עצמה כ"גנ"פית", ראשי התיבות של המילים "גזענית, נאצית ופאשיסטית", כי היא משתמשת בטרמינולוגיה קיצונית המכנה את אנשי עמותות הסיוע למבקשי המקלט כ"המסתננים וסייעניהם", תוך אסוציאציה ברורה ומכוונת לביטוי "הנאצים ועוזריהם", כפי שלטענתו אף מודה פז עצמה, כי פז מסתובבת ברחובות עם "שוקר" חשמלי, מנהיגה "כנופיה" המשוטטת ברחובות בחולצות שחורות אחידות, מעין מדים, נושאי כיתוב זהה של "החזית לשחרור דרום תל אביב" ומחוללת פרובוקציות מכוונות על מנת לעלוב בזרים כהי עור ומסיתה כנגדם.

29. כן טוען הנתבע כי פז נעצרה מספר פעמים על רקע של הסתה לשנאה, לאחר שהשתתפה בפרסומי מודעות וגרפיטי בחוצות, ותועדה כשהיא שורפת בפומבי את תמונתו של ראש עיריית תל-אביב, רון חולדאי, כי היא מטילה אימה במכוון על מבקשי המקלט ובמיוחד על ילדיהם הקטינים, תוך התבטאויות כגון "הילדים הם האיום הגדול ביותר על השכונות היום", תוך כך שהיא מכנה את המתנדבים הבאים לסייע לילדים הנ"ל כ"לטפנים" ו-"צ'ילד ווקרס", על משקל ה"דוג ווקרס", תוך השוואה מקוממת של ילדים אלה לכלבים שאותם מוליכים עם רצועה וקולר.

30. ביחס לצמח נטען כי היא צועדת עם פז "יד ביד", מעידה על עצמה כי היא "נאצית גאה" ו"גזענית גאה" ואף מיישמת בפועל את ההתנהלות הגזענית בה היא כה גאה וכדבריה: "שחור לא עובר אצלנו", "אצלי קובע הצבע, אני גזענית גאה".

31. הנתבע טוען, אפוא, כי ההשוואה של התנהלות התובעות למקביליהן הניאו-נאציים היא לגיטימית. הנתבע טוען כי מעבר לכך שיש אמת בפרסומים שלו וכי עומדת לו הן הגנת אמת הפרסום והן הגנת תום הלב, הרי לחילופין ועל רקע התנהלות התובעות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

- כמפורט לעיל, יש לייחס להן אשם תורם של 100% או לפסוק להן פיצויים לבזז, כפי שנפסק ברע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר (פורסם בנבו, 12.11.06).
32. בכתב תשובתן לכתב ההגנה, טוענות התובעות כי יש לדחות מכל וכל את טענת הנתבע, שלפיה הן מעידות על עצמן שהן "נאציות", "גזעניות גאות", "פאשיסטיות" וכו', טענה המבוססת על קטעי וידיאו ערוכים ומגמתיים.
33. מוסיפות התובעות וטוענות כי לאחר שגורמים קיצוניים המתנגדים לגירוש המסתננים הטיחו בפז כינויי גנאי מבחילים ומרושעים, נקטה היא, כלסבית מוצהרת, באותה גישה אשר נקטה קהילת הלהט"ב, עת הותקפה בצורה דומה, ואמרה על עצמה בציניות כי היא "גנ"פ" וזאת מתוך אמונה כי אם כך תנהג, יביא הדבר להפסקת ההתקפות עליה.
34. פז מדגישה כי היא בת לשורדי שואה, כך שכל טענה שלפיה דווקא היא תכנה עצמה ותסכים כי היא תושווה בכל אופן שהוא, לצורר הנאצי או לממשיכי דרכו, יכולה להתקבל כלגיטימית רק במוחו הקודח של אדם כדוגמת הנתבע.
35. כך גם לגבי טענת הנתבע כלפי צמח, לפיה זו מכנה את עצמה "גזענית גאה" או "נאצית גאה". התובעות טוענות כי מדובר בסרטון ערוך ומגמתי וכי הדברים נאמרו גם כאן, באופן ברור, בלשון סגיי נהור ובריניות מוחלטת וזאת כתגובה חד פעמית ונקודתית בעידנא דריתחא, להתקפה ורדיפה של ממש של פרובוקטורים קיצוניים ומקצועיים, אשר בתום דיון סוער בבית המשפט העליון בסוגיית המסתננים, זינבו בצמח ובאחרים, עת שהו במתחם עזריאלי הסמוך והטיחו בהם ללא הרף דברי הבל, לרבות על בני משפחותיהם, תוך שימוש בכינוי "נאצים".
36. התובעות הגישו תצהירי עדות ראשיים משל עצמן וכן צירפו תצהירים של אלמוז ילנה, ילידת אתיופיה, שעלתה ארצה בשנת 1980, הגרה בדרום תל-אביב משנת 1995 והמכירה את צמח מזה שנים ארוכות וכן של מצהיר נוסף, אשר לא התייצב להיחקר על תצהירו ועל כן תצהירו נמחק.
37. הנתבע הגיש תצהיר עדות משלו וכן שני תצהירים נוספים, האחד של ענבל אגוז, תושבת שכונת שפירא בדרום תל-אביב, המכירה אישית את התובעות וזאת על רקע פעילותה בעמותת "אחותיי" למען נשים בישראל ובמרכז הסיוע לנשים אריתראיות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

38. התצהיר השני שהוגש הנו של ג'וני קפל, יליד אריתריאה, שנכנס לישראל דרך סיני בשנת 2009 והמתגורר בדרום ת"א מאז. קפל הגיש בקשה לקבלת מקלט בשנת 2014 שטרם נדונה ומאז שוהה בישראל לפי רישיון ישיבה זמני המתחדש מדי חצי שנה.

39. התובעות הגישו תצהירים נוספים שלהן, כתצהירי ראיות לסתור, מכוח סעיף 18 לחוק. הצדדים סיכמו טענותיהם בכתב.

דיון

לשון הרע

40. האם הפרסומים שפרסם הנתבע אודות התובעות, עונים על ההגדרה של לשון הרע בסעיף 1 לחוק, אשר קובע כי:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;

41. התשובה לשאלה זו היא באופן ברור חיובית ונדמה שגם אין צורך להיות משפטן מדופלם או לתור אחר תקדימים בנושא (הגם שקיימים), כדי להבין כי פשיטא שפרסום הציוצים מצד הנתבע, שבהם כינה את התובעות כ"ניאו-נאציות" או כמנהיגות תנועה "יודו-ניאו-נאציות" (בשל העובדה שהן מנהיגות את תנועת המחאה ובשל האופן בו הן פועלות במסגרת המחאה), הוא בגדר דבר שפרסומו עלול להשפיל את התובעות בעיני הבריות או לעשותן מטרה לשנאה או לבוז מצדם, כמו גם עלול לבזות את התובעות בשל מעשיהן או התנהגותן ועל כן מהווה לשון הרע.

42. ודוק: מי שהנו מנהיג של תנועה יודו-ניאו-נאצית, פשיטא כי הוא עצמו יודו-ניאו-נאצי, כך שברור כי גם צמת, בפרסום הבודד שמיוחס גם לה, מכונה על ידי הנתבע ניאו-נאצית.

43. בתי המשפט ובהם בית המשפט העליון, כבר קבעו יותר מפעם אחת, כי גם השימוש בכינוי "ניאו-נאצי" (ולא רק השימוש בכינוי "נאצי"), מהווה לשון הרע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

44. על כן, לא יועיל לנתבע הניסיון להבחין בין שני מושגים אלה, לא בנוגע לשאלה האם הפרסומים שלו מהווים לשון הרע לפי החוק, ולא במסגרת טענות ההגנה האחרות שלו, כפי שעוד יובהר בהמשך פסק דין.

45. לגבי היות הכינוי "ניאו-נאצי" בגדר לשון הרע, ראו רע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר (פורסם בנבו, 12.11.06), בסעיף 9 לחוות דעתה של כב' השופטת איילה פרוקצ'יה:

"בתי המשפט בישראל על ערכאותיהם השונות השקיפו בעבר על ייחוס תכונות נאציות לאדם כלשון הרע... עוד נקבע כי כינויים של יהודים "אנטישמים", "שונאי ישראל" ו"ניאו-נאצים" מהווה לשון הרע (ת"א (י-ם) 1999/86 ח"כ שולמית אלוני נ' שבועון "המחנה החרדי" ואח', תקדין מחוזי 1990(3) 524 (להלן – פרשת אלוני))."

46. וכן ראו ת.א. (י-ם) 1999/86 ח"כ שולמית אלוני נ' שבועון "המחנה החרדי" (פורסם בנבו, 5.9.90):

"לא יכול להיות כל ספק שמושגים כמו: "אנטישמים, ניאו-נאצים.... ועוד – כל אלה הם לשון הרע נגד מי שהם נכתבים – אם אין בהם אמת... דברים אלה חמורים במיוחד כשהם נכתבים נגד יהודים, משום שיהודים מאד רגישים כאשר מדביקים עליהם תוויות של אנטישמים, שונאי ישראל, ניאו-נאצים, היטל יוגענט וכד'".

47. בתי המשפט גם קבעו כי ייחוס תכונות נאציות לאדם וייחוס התנהגות ודעות "ברוח גרמניה הנאצית", הוא בגדר לשון הרע (ראו י' קרניאל "גזענות, תקשורת ולשון הרע – האם מותר לומר על גזען שהוא נאצי?", המשפט 19 (תשס"ה) 40); ראו ת"א (י-ם) 24277/98 ברדוגו נ' א.ת. כל קשר בע"מ ואח' (לא פורסם), ניתן ביום 31.8.2001; ע"א (י-ם) 2398/01 ברדוגו נ' א.ת. כל קשר בע"מ ואח', תקדין מחוזי 2002(2) 841; ת"א 18845/94 מיכאל בן חורין נ' עמוס סנטהאוז ואח', פדאור 1998(6) 474).

48. כינוי הנתבע את התובעות "ניאו-נאציות", ודאי יש בו גם משום ייחוס תכונות נאציות לתובעות, שהרי מקור הביטוי "ניאו-נאצי" הוא בנאציזם והניאו-נאצי, איננו אלא מי שבזמננו אנו, מחזיק בדעות של הנאצים דאז, גם אם אינו שואף להחיות בפועל את הנאציזם כפי שהיה מוכר בזמנו ועל כך עוד אפרט בהמשך פסק הדין.

49. הפרסומים של הנתבע מהווים, אפוא, לשון הרע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

50. טוען הנתבע בסיכומיו (ס' 24) כי אין בפרסומים משום לשון הרע כלפי התובעות, משום שהוכח כי התובעות ראויות לכינוי ניאו-נאציות. במילים אחרות, טוען הנתבע כי ניאו-נאצי, שמכנים אותו כך, הוא עצמו, לא כל שכן הציבור, לא יראה בכך משום לשון הרע כלפיו, שכן כינו אותו בכינוי שהוא עצמו עושה בו שימוש כדי להגדיר את עצמו.

51. טענה זו דינה להידחות, שכן היא בגדר הנחת המבוקש. הבדיקה בשלב הראשון, האם הפרסום מהווה לשון הרע אם לאו, נעשית תוך השוואת הפרסום להגדרה שבסעיף 1 לחוק ובשלב זה, ללא ייבוא אל תוך המשוואה, פרטים אודות אופיו, עברו, דעותיו או מעשיו של הנפגע הספציפי. אלה באים לידי ביטוי בשלב בדיקת ההגנות המנויות בחוק.

52. לפיכך, כינוי התובעות כ"ניאו-נאציות" הנו כאמור בגדר פרסום לשון הרע לפי החוק.

53. האם עומדת, אפוא, לנתבע הגנה כלשהי ביחס ללשון הרע שהוציא על התובעות, אשר תפטור אותו מחובת תשלום פיצויים עקב כך?

54. הנתבע העלה בכתב הגנתו שלוש הגנות למעשה: האחת, הגנת אמת הפרסום; השנייה, הגנת הבעת דעה בתום לב; והשלישית, הטענה שלפיה לנוכח ההתנהלות של התובעות, יש לפסוק להן פיצויים לבזו או לראות בהן כאשמות באשם תורם של 100% לפרסומים, בכך שהביאו על עצמן פרסומים אלה בהתנהלותן.

הטחת עובדה או הבעת דעה והציוץ המבהיר

55. בטרם אדון בטענות ההגנה הנ"ל של הנתבע כסדרן, אעיר הערה מקדימה ביחס לאופיים של הפרסומים וביחס לציוץ המבהיר.

56. במקרה הנוכחי, מדובר בפרסומים לאקוניים, שבהם כינה הנתבע את התובעות "ניאו-נאציות". בפרסום הראשון אמר הנתבע שהתובעות הן **leaders of the Judo-Neo-Nazi movement against African refugees**, בפרסום השני כינה את פז **neo-Nazi community leaders** ובפרסום השלישי אמר על פז "היא לא נאצית". היא נאו-נאצית".

57. לדידי מדובר בהטחת עובדה כלפי התובעות. התובעות הן ניאו-נאציות, נקודה, כך לפי הנתבע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

58. לא ניתן למצוא בפרסומים ראייה לכך שמדובר בפרסום שעניינו הבעת דעה של הנתבע על אודות התנהגות התובעות, גם אם לכך התכוון ולכך עוד אתייחס בהמשך פסק הדין. אפילו אין כאן, מבחינה הניסוח שבחר הנתבע, השוואה של התובעות לניאו-נאציות, אלא טענה עובדתית שלפיה התובעות הן ניאו-נאציות בעצמן.

59. כאן המקום לציין ולהדגיש כי צודק בא כוח התובעות בטענתו, כי בציוץ המבהיר של הנתבע, ישנה נסיגה מהפרסומים. בעוד אשר בפרסומים כינה הנתבע את התובעות מנהיגות של תנועה "יודו-ניאו-נאציות" ואת פז "מנהיגת קהילה ניאו-נאצית" ו"ניאו-נאצית", ללא כחל ושרק, בציוץ המבהיר כבר נאמר כי הנתבע לא השווה בין המעשים של התובעות לפשעי גרמניה הנאצית, אלא הביע את דעתו על כך שהשפה שלהן דומה לרטוריקת האנטי-פליטים של מנהיגים ניאו נאצים של ימינו וכלשונו:

"#clarification: yesterday, when I tweeted about @sheffipaz & her group, I wasn't comparing their actions to the crimes of Nazi Germany, but expressing my opinion about how their language is similar to the anti-refugee rhetoric of neo-Nazi leaders today".

60. נדמה כי פעורה תהום, ולפחות קיים מרחק רב, בין הפרסומים ולבין הציוץ המבהיר. במסגרת הציוץ המבהיר, הנתבע כבר לא מכנה את התובעות ניאו-נאציות, אלא עורך השוואה, שהיא כבר בגדר פרי דעתו ולא עניין שבעובדה, שלפיה התובעות הן אך מי שהשפה שלהן (ללא התייחסות, למשל, לאידיאולוגיה או למעשים של התובעות), דומה (הנתבע בחר להימנע מלומר זהה), לרטוריקה של מנהיגים ניאו-נאציים של ימינו ביחס לפליטים (תוך צמצום נוסף לעניין ספציפי, נושא הפליטים, ולא באופן כללי ביחס לכל נושא שהוא).

61. אודה כי לו היה מפרסם הנתבע ציוץ כדוגמת הציוץ המבהיר ותו לא, הרי מבלי לטעת מסמרות, בהחלט יתכן והיה זוכה להגנת הבעת הדעה בתום לב, אלא שהציוץ המבהיר נעשה לאחר הפרסומים ואין בכוחו למחוק את מה שנעשה. השפעתו חלה, אם בכלל, בתחום של קביעת שיעור הפיצוי, ככל שייקבע כי התובעות זכאיות לפיצוי, כפי שעוד יפורט בהמשך פסק הדין.

62. זאת ועוד: גם אם אתן אמון בדברי הנתבע שלפיהם הוא התכוון בפרסומים לומר את מה שהלכה למעשה הבהיר בציוץ המבהיר, גם אם הוא עדיין חושב שהתובעות הן ניאו-נאציות (כפי שהמשיך לטעון בתיק דנא (ס' 13 – 17 ו-67 לתצהירו), אין בכך כדי לסייע לו, במובן זה שהשאלה היא כיצד הפרסום נתפש באופן אובייקטיבי על

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

ידי הקורא הסביר ולא מה הייתה כוונת המפרסם מאחורי הפרסום, אשר לא באה לידי ביטוי מפורש בפרסום עצמו וכאמור, יש הבדל משמעותי בין הפרסומים ולבין הציוץ המבהיר.

63. ביחס למבחן האובייקטיבי, ראו פרשת **בן גביר**, בסעיף 8 לפסק דינה של כב' השופטת פרוקציה שם נאמר: **"האפשרות כי אומר הדברים לא התכוון לייחס להתבטאויותיו הפוגעניות את מלוא עומק המטען השלילי הנלווה להם בעיני הנפגע ובעיני ציבור השומעים, אינה מעלה ואינה מורידה לענין טיב הפגיעה ועוצמתה בהקשרם האובייקטיבי, ובעיני האדם הסביר, והקשר זה הוא המבחן הקובע"**.

64. יתרה מכך: גם הנתבע עצמו אישר זאת כאשר הוא נשאל בחקירתו הנגדית: **"אני אומר לך שבתור קורא סביר, שקרא את הציוצים שלהם (צריך להיות "ציוצים שלך" – י"ד) מבין ששפי וסוזי הם ניאו נאציות כעניין עובדתי?"**, השיב: **"כן כיניתי אותן כידון ניאו נאציות. הן מנהיגות הקהילה"** (עמ' 30 ש' 18 – 20).

65. הנתבע אישר, אפוא, שגם לפי דעתו, המשמעות האובייקטיבית של הפרסומים שלו, בעיני הקורא הסביר, הנה כי הוא תייג את התובעות כניאו-נאציות, כעניין שבעובדה ולא כהבעת דעה מצדו.

66. כוונת הנתבע עשויה לסייע לו אך ורק בעת שקילת גובה הפיצוי, אם בית המשפט ישתכנע כי לא הייתה לו כוונה שהפרסומים יתקבלו במובן האובייקטיבי שלהם. ראה בעניין זה ספרו של שנהר, **"דיני לשון הרע"**, תשנ"ז, סעיף 26.3.3: **"אדם ימצא חייב בתביעת לשון הרע אם המשמעות האובייקטיבית של הפרסום תהווה "לשון הרע" על התובע. גם אם הנתבע ישכנע את בית - המשפט שלא התכוון לומר על התובע את הדברים שהשתמעו מהפרסום לדעת בית - המשפט, לא יהיה בכך כדי לפטור אותו מחבותו. כמשקל נגד לכלל המחמיר הזה נפסק, כי בית - המשפט יקל עם הנתבע בשלב פסיקת הפיצויים אם ישתכנע שהנתבע לא התכוון סובייקטיבית לומר את הדברים שהשתמעו מהפרסום על פי כללי הפרשנות האובייקטיבית. יש לציין, שגם אם הנתבע יטען במהלך המשפט, כי הדברים שלטענת התובע משתמעים מהפרסום הם אמת, ולפיכך חלה עליהם הגנת אמת הפרסום, לא יהיה בכך כדי ללמד על כוונת הנתבע בעת שעשה את הפרסום, ולמנוע מהנתבע לטעון בשלב פסיקת הפיצויים כי לא התכוון לייחס לתובע את הדברים הנלמדים מהפרסום על פי כללי הפרשנות האובייקטיבית"**.

67. הפרסומים הטיחו, אפוא, עובדה בתובעות ולא ניתן לראות בהם כהבעת דעה מצד הנתבע ועל כך עוד ארחיב בהמשך פסק הדין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

הגנת אמת הפרסום

68. הנתבע טוען כאמור להגנת אמת הפרסום, הקבועה בס' 14 לחוק: **"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש"**.

69. הנתבע טוען (ס' 64 לכתב ההגנה) כי הפרסומים מוגנים על פי ס' 14 לחוק וכלשונו **"...שהרי הם אמת והיה בהם עניין ציבורי"**. הנתבע חזר על טענה זו גם בסיכומיו (ס' 24).

70. התובעות טוענות כי טענת אמת בפרסום, המחייבת הוכחה כי הן ניאו-נאציות, לא הוכחה וכי פשיטא שהתובעות אינן "ניאו-נאציות", לפי כל קנה מידה.

ההגדרה של הביטוי "ניאו-נאצי"

71. כדי להכריע בשאלה האם היה אמת בפרסומים, יש תחילה לתור אחר ההגדרה של המילה "ניאו-נאצי" ולאחר מכן לבחון את חומר הראיות ולבדוק האם הוכח באמצעותו כי התובעות ממלאות אחר ההגדרה האמורה, באופן המעמיד לנתבע הגנה משפטית של אמת הפרסום.

72. התובעות צירפו לתצהירן הגדרה של "ניאו-נאציזם" מוויקיפדיה, שם נרשם כך: **"נאו-נאציזם (Neo-Nazism) הוא מונח המתייחס בהגדרתו המצומצמת לכל אדם או תנועה חברתית או פוליטית המעוניינת להחיות את הנאציזם, בעיקר לכאלו המעוניינות להגשים את חזון הרייך הרביעי שלכאורה יקום אחרי נפילת הרייך השלישי. בהגדרה המורחבת המונח מתייחס לכל אדם או קבוצה בעלת עמדות פשיסטיות אשר תומכות ומעודדות גזענות, לאומנות לבנה, אנטישמיות, הכחשת השואה, שנאה ואלימות כלפי אנשים שאינם לבנים"**.

73. הנתבע לא הביא הגדרה אחרת וגם נדמה כי אינו חולק על ההגדרה הנ"ל.

המניע להתנגדות התובעות למסתננים – לא גזעני אלא תוצאתי

74. בהינתן כי ההגדרה ההולמת של "ניאו-נאצי", היא זו אשר הובאה על ידי התובעות מתוך אתר ויקיפדיה, לפי הערך "ניאו-נאציזם", הרי שככל שמדובר בהגדרה המצומצמת, נדמה כי הנתבע עצמו אינו טוען כי התובעות חפצות להחיות את

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

הנאציזם ולהגשים את חזון הרייך הרביעי ועל כן גם לא הביא בדל של ראייה להוכיח זאת.

75. הדגש של הנתבע הוא, אם כן, על ההגדרה המורחבת של ניאאו-נאציזם, כפי שהיא מופיעה בוויקיפדיה, ובפרט על אלמנט שנאת הזרים, אלא שלדידי, התובעות גם לא עונות על הגדרה זו ולו מהטעם שלא הוכח שהתנהלותן כלפי המסתננים נובעת מצבע עורם או מטעמים של גזע (במאמר מוסגר, אציין כי גם לא הוכח שהן עונות על ההגדרה בשל האמירות והמעשים שלהן שהנתבע הביא בתצהירו, אולם על כך עוד יפורט בהרחבה בהמשך פסק הדין).

76. הנחת מוצא מובלעת ומובנת מאליה, בהגדרה המורחבת של ניאאו-נאציזם, הנה כי אותן "עמדות פשיסטיות אשר תומכות ומעודדות גזענות, לאומנות לבנה, אנטישמיות, הכחשת השואה, שנאה ואלימות כלפי אנשים שאינם לבנים", אינן מותנות בדבר וחלות על כל אדם שאינו לבן באשר הוא, ללא קשר למעשיו.

77. משכך, התובעות, אשר כל ההתנהלות שלהן כלפי המסתננים נובעת ממה שהסתננות גרמה לדרום תל-אביב, ולא בשל עצם העובדה שהמסתננים אינם לבנים, אינן יכולות להיחשב כמי שמעודדות לאומנות לבנה ואלימות כלפי אנשים שאינם לבנים, במובן של ההגדרה של ניאאו-נאציזם.

78. ודאי לא הוכח כי התובעות מעודדות אנטישמיות והכחשת השואה וגם בעניינים אלה נדמה כי הנתבע אינו טוען דבר כלפי התובעות ועל כן גם לא הביא ראיות לכך.

79. כל הראיות שלפניי מעידות על כך שהמחאה שהתובעות מנהיגות, נולדה אך ורק עקב ההצפה של דרום ת"א, תוך פרק זמן קצר של כמה שנים, בעשרות אלפי מסתננים וההשלכות הקשות שהיו לך ביחס לאורך החיים שלהן ושל תושבי השכונות הנ"ל, השלכות אשר כאמור, גם הנתבע הכיר בהן בתצהירו (ס' 3 ו-4), כפי שגם בית המשפט העליון עמד עליהן.

80. התובעות הצהירו מספר פעמים ובדרכים שונות בתצהירי העדות מטעמן (ס' 34 – 79) וכן העידו, כי המאבק אינו קשור לצבע עורם או לגזעם של המסתננים (עמ' 18 ש' 7 – 12 עדות צמח).

81. התובעות אף דחו בשאט נפש טענה זו של הנתבע. פז הצהירה כי היא נולדה בפולין והוריה הנם ניצולי שואה. פז וצמח הצהירו כי הן לא דגלו מעולם ואינן דוגלות ולו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

באופן חלקי באידיאולוגיה הניאו-נאצית, כי לא פעלו בהתאם לה או למימושה (ס' 13 ו-15 לתצהירי ההפרכה שלהן).

82. עדותן של התובעות אמינה עליי בעניין זה ואף נתמכת מעצם העובדה שכל המאבק התחיל כאמור רק עם הצפת דרום ת"א במסתננים.

83. לא הובאה כל ראיה מצד הנתבע אודות התנהלות של התובעות נגד זרים בכלל או בעלי גוון עור כהה בפרט, השוהים בישראל, בין אם באופן חוקי ובין אם באופן לא חוקי, קודם לגל המסתננים העצום מאריתריאה וסודן שהחל בשנת 2009 ולטענת פז עוד בשנת 2007 ואשר הציף את דרום ת"א במסתננים.

84. גם אם המחאה גלשה להתנהלות לא ראויה בלשון ההמעטה, לרבות מצד פז אישית, כפי שעוד יפורט בהרחבה בהמשך פסק הדין וגם אם תופעת המסתננים בדרום ת"א, אולי אף השניאה ציבור זה על התובעות, כמו גם את ציבור המתנדבים שמסייעים להם, מחומר הראיות שמונח לפניי, עולה כי שנאה זו לא באה עקב צבע עורם או גזעם, אלא כאמור, נוכח תוצאת ההסתננות, היינו, הצפת השכונות בבת אחת בעשרות אלפי אנשים, שינוי קיצוני של המרקם החברתי בשכונות ועלייה משמעותית של הפשיעה, כפי שהוכח בתצהירי התובעות (נספחים א' עד ו'), דבר שממילא נדמה כי הנתבע אינו חולק עליו.

85. הנתבע מפנה לשני מאמרים של פרופ' דפנה הליקיפולו מאוניברסיטת רדינג (נספחים ב' 1 ו-ב' 2 לתצהירו) וטוען על בסיסם כי המטרה של "לנקות" את האומה מאויבים פנימיים (המחזיקים בדעות נוגדות) ומהאויבים החיצוניים – שאינם חלק "אורגני" מהחברה, ובעיקר ביחס למהגרים, תואמת להפליא את התנהלותן של התובעות.

86. עיינתי בשני המאמרים ואודה כי התקשיתי להבין כיצד אלה מסייעים לנתבע בטיעונו.

87. המאמר הראשון (נספח ב' 1 לתצהירו), עוסק במפלגות ובקבוצות ימין קיצוני במדינות האיחוד האירופאי וטוען כי בעוד אשר הן אינן עשויות ממקשה אחת, המכנה משותף לכולן הנו התנגדותן לקבוצות השונות מהן ונרטיבים של אנטי-הגירה. המאמר מתייחס למפלגות וקבוצות ימין קיצוני כאמור, שהן בעלות השקפת עולם מדינית-חברתית כוללת, כגון בתחומים הנזכרים במאמר הנ"ל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

88. התובעות מנגד הן מנהיגות של תנועה מחאה שהוקמה לצורך מאבק ספציפי בתופעת המסתננים לשכונות דרום ת"א וכאמור, שלא על רקע גזעני, אלא על רקע התוצאה שנובעת מהסתננות זו.

89. לפיכך, לא ניתן לראות כל הקבלה ולא ניתן להשוות בין תנועת המחאה נגד המסתננים ולבין המפלגות והקבוצות הנזכרות במאמר הנ"ל, אשר ההתנגדות שלהן למי שאינו דומה להן או למהגרים, נובעת מהמוצא של האחרונים, ללא קשר לפעולות שהם מבצעים במדינה.

90. המאמר השני (נספח ב' 2 לתצהיר הנתבע), עוסק בשאלה מדוע מפלגת הימין הקיצוני היוונית, ששמה GOLDEN DAWN ואשר דוחה את התווית שהודבקה לה כמפלגה פאשיסטית, היא מפלגה פאשיסטית ובמיוחד ניאוו-נאצית.

91. לטענת המחברת, המפלגה בעבר, קודם לבחירתה בשנת 2012, עשתה שימוש בסמלים נאציים, כגון צלב הקרס, ההמנון הנאצי ואביזרים נוספים. ממשיכה המחברת ומסבירה מדוע המפלגה הנ"ל הנה ניאוו-נאצית למעשה, תוך ניתוח חומרים כתובים של המפלגה מתוך אתר האינטרנט שלה והצגת האידאולוגיה שלה, הכוללת אמונה בעליונות הגזע היווני, כמו גם הצגת המטרה העיקרית של המפלגה, הכוללת ניקוי מוחלט של המדינה מ"חיצוניים", כולל מהגרים (לאו דווקא מהגרים בלתי חוקיים בלבד), כאשר המפלגה שואפת להשגת המטרות שלה דרך אלימות.

92. המחברת מסיימת בטענה כי המפלגה היא אפוא ניאוו-נאצית, לא רק בשל העובדה שחבריה שיבחו את היטלר בעבר או השתמשו באביזרים נאציים, אלא בשל האידאולוגיה שלה, המבנה הארגוני שלה ושל המטרות שלה.

93. כלום ניתן, אפוא, להשוות את תנועת המחאה שהתובעות מנהיגות, למפלגה כגון ה-GOLDEN DAWN? כלום ניתן לומר על תנועת המחאה, שהוקמה כדי להיאבק בעניין ספציפי נקודתי, מסתננים בלתי חוקיים בלבד ובפרט אלה מתוכם שגרים בשכונות דרום ת"א, שלא על רקע מוצאם או גזעם, אלא על רקע תוצאתי, שהיא דומה למפלגה שעשתה שימוש רב בסמלים נאציים, חרטה על דגלה עליונות גזע, שימוש באלימות, ניקוי המדינה מ"חיצוניים", כאשר המשמעות של הדבר הנו גירוש של כל אדם שאינו שייך למעשה לגזע העליון (במקרה זה מי שהנו ממוצא יווני), לרבות כל אדם המתגורר אפילו באופן חוקי לחלוטין במדינה, לרבות מהגרים חוקיים, שאינם שייכים לגזע הנ"ל? נדמה כי מדובר בשאלות רטוריות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

94. ברע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר (פורסם בנבו, 12.11.06) במסגרת הדיון בטענת המשיב לתחולת הגנת אמת הפרסום נקבעו הדברים הבאים:

"שני התנאים בהגנת "אמת הפרסום" אינם מתקיימים בענייננו. הכינוי "נאצי קטן, מלוכלך" בו כינה המשיב את המבקש אינו כינוי שגלומה בו אמת עובדתית כלשהי. זהו כינוי מבזה ומשפיל, שנועד לגדף את המבקש ולהמשיכו למי שנמנה על הנורא שבמשטרים שידע העולם המודרני. באמירה זו יש, לכאורה, כדי לקשור בין המבקש לבין תנועה פוליטית אשר חרטה על דגלה אידיאולוגיה של השמדת עם על רקע תפיסה גזענית חשוכה. תיאוריה גזענית זו לא נותרה בגדר תפיסה מושגית בלבד. היא הוצאה מן הכח אל הפועל. המשיב, בכינוי הפוגעני שהטיח במבקש, ביקש, לכאורה, להצביע על קווי דמיון בין האידיאולוגיה הימנית-קיצונית בה מחזיק המבקש, לבין האידיאולוגיה הנאצית. גם אם זכאי המשיב במסגרת חופש הביטוי למתוח ביקורת נוקבת על תפיסת העולם בה מחזיק המבקש, כמי שנמנה על תנועת "כך" בטרם הוצאה מן החוק, ועל המצע האידיאולוגי של הימין הקיצוני, עמו הוא מזוהה כיום, אין אמת עובדתית בכינויו של המבקש כ"נאצי" על פי כל קנה מידה – בין לצורך השוואה בין התורה הנאצית לזו של הימין הקיצוני בישראל, ואשר המבקש נמנה עליו, ובודאי כך לצורך השוואה בין דרכי פעולותיהן של שתי התנועות שנועדו ליישם הלכה למעשה את המצעים האידיאולוגיים שלהן. בשום תסריט, קיצוני ככל שיהא, לא ניתן לייחס לימין הקיצוני בישראל אידיאולוגיה של רצח עם, ולא נמצא בפעילותו כל יוזמה שהיא המבקשת להוציא לפועל פשעים כנגד האנושות במהות ובתוכן, המאפיינים את המפלגה הנאצית. מדובר, על כן, בכינוי המנותק לחלוטין מכל קשר למציאות העובדתית, ואינו יכול להיחשב אמת. המשיב לא עמד, איפוא, בנטל הוכחת התנאי כי הכינויים שכינה את המבקש – "נאצי" "מלוכלך" ו"קטן" הם, לגופם, אמת (שנהר, עמ' 219). די בכך כדי לשלול מההתבטאויות הפוגעניות את הגנת "אמת הפרסום".

95. הוא הדין לעניינינו, במובן זה שגם אם הנתבע זכאי לבקר את התובעות על התנהלותן במסגרת המחאה, אין אמת עובדתית כלשהי בכינוין של התובעות "ניאו-נאציות", שכן אין כל דמיון בין התורה הניאו-נאציות (ולא רק הנאצית), לבין ה"תורה" שעומדת מאחורי המאבק נגד המסתננים.

טענות הנתבע וראיותיו ביחס להתבטאויות והתנהלות התובעות

96. הנתבע בתצהירו, כדי להוכיח אמת בפרסומים, היינו כי התובעות הן ניאו-נאציות או כי הן שוות לניאו-נאציות, מביא ציטוטים כאלה ואחרים מהתבטאויות של התובעות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

- ופרטים על התנהלות שלהן, אשר לדעתו מצדיקים את התיוג וההשוואה הנ"ל, תוך הסתמכות על סרטונים שבהם נראות התובעות, ובעיקר פז, מתבטאות ומתנהלות. כן מסתמך הנתבע על פוסטים של פז בפייסבוק ועל כתבות שנערכו על התובעות.
97. כך למשל, טוען הנתבע (ס' 20 לתצהירו), כי התובעות מתנהלות על דרך של גיוס "חיילי רחוב" ומציגות את התנועה כתנועה עממית הצומחת "מלמטה", המייצגת כביכול את "העם"; כי פז רואה עצמה מנהיגה של "כנופיה" המשוטטת בחוצות בחולצות שחורות אחידות, "מעין מדים", נושאי כיתוב זהה של "חזית" ל"שחרור" דרום ת"א, ומכנה את חברי הכנופיה כ"חיילים" (ס' 31 ו-32 לתצהירו).
98. כן נטען כי פז עצמה מכנה את עצמה "פאשיסטית" ו"גנ"פית" (ראי שתיבות של גזענית, נאצית פאשיסטית" ומתגאה בכך (ס' 23 לתצהירו) וכי גם צמח מצהירה על עצמה כי היא "נאצית גאה" ו"גזענית גאה" (ס' 25 לתצהיר הנתבע). הנתבע טוען (ס' 24 לתצהירו), כי הנו ער לטענת התובעות כי דברים אלה נאמרו באירוניה, אולם לא מקבל זאת.
99. הנתבע טוען שפז נוהגת לכנות את המסתננים ואת עמותות הסיוע לאנשי מקלט כ"המסתננים וסייעניהם", תוך אסוציאציה ברורה ומכוונת לביטוי "הנאצים ועוזריהם" (ס' 28 לתצהירו).
100. כן טוען הנתבע כי שותפתה לדרך של פז (לא צמח, אלא פעילה אחרת במחאה), נוהגת לעשות שימוש בביטוי "שמאלנאצים" כנגד אנשי עמותות הסיוע והמתנדבים למען פליטים וזאת באופן קבוע בסרטונים שהיא מצלמת בהשתתפותה של פז, אשר אינה מסתייגת מהדברים עת הם נאמרים ובעצם נוכחותה והשתתפותה בסרטונים אלה, נותנת תוקף לדברים (ס' 29 ו-30 לתצהירו).
101. הנתבע אמנם נקב בשמה של הפעילה הנ"ל, אולם היא תיקרא להלן בפסק הדין "ש.ש.פ." (ראשי תיבות של המילים "שותפתה של פז"), מבלי ששמה ייחשף בפסק הדין וזאת משיש צורך, כדי להכריע בתביעה, להתייחס גם לאמירות ולהתבטאויות של ש.ש.פ. ואף לבקר את התנהלותה ואילו היא אינה בעלת דין בתיק ואף לא הובאה לעדות, כך שלא ניתנה לה למעשה האפשרות להתגונן כנגד טענות הנתבע כלפיה.
102. במישור המעשי, טוען הנתבע כי התובעות ו"המיליציות" בחולצות השחורות נוהגות "לפשוט" על אירועים של מבקשי מקלט, חתונות, תפילות, חגים, שמחות על מנת להשפילם ולעלוב בהם (ס' 33 לתצהירו); כי פז מטילה אימה על ילדי המסתננים עת היא מסתובבת בגינות המשחקים בשכונה כדי להציק ולהיטפל לילדים וכן למתנדבי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

עמותות הסיוע אשר שומרים עליהם (ס' 36 לתצהירו). הנתבע מביא באמצעות המצהירים גיוני קפל וענבל אגוז, מקרים שלפי הטענה פז חילקה לילדי המסתננים קונדומים.

103. הנתבע טוען כי פז ופעילי התנועה שרפו בפומבי במהלך הפגנה את תמונת שר הפנים אריה דרעי, את תמונת ראש העיר תל-אביב רון חולדאי וכן דגל של אריתריאה (ס' 51 – 52 לתצהיר הנתבע).

104. הנתבע מביא שלל דוגמאות להתבטאויות של פז נגד ילדי המסתננים אשר לטענתה יש להן גוון גזעני, כגון (ס' 36 – 39 ו-42 לתצהירו): **"הילדים צריכים לדעת שהם לא רצויים פה"**; **"הילדים הם האיום הגדול ביותר על השכונות היום"**; יש פה **"הסתננות המונית דרך מחלקת יולדות"**; **"הילדים הם רשת ההברחה החדשה. הם הסתננו מבפנים... הם הכיבוש והכנופיות והמהומות שבדרך. אי אפשר לא לגעת בילדים האלה"**; **"הילדים הם פצצת זמן מטורפת"**, **"הילדים האלה הולכים להיות צרה צרורה"**. כן נטען כי פז כינתה את הילדים **"ילדי הג'ונגל"**. גם בתצהירה של אגוז ישנו טענות דומות לגבי ביטויים דומים של פז.

105. הנתבע ממשיך וטוען (ס' 40 – 41 לתצהירו וכן תצהירה של ענבל אגוז) כי פז כינתה את המתנדבים שמסייעים למסתננים בשמירה על ילדיהם כ**"לטפנים"** ו**"לטפני ילדים"** וכ**"צילד ווקרס"** על המשקל של **"דוג ווקרס"**, תוך השוואת הילדים לכלבים ואף הציעה להגיש כנגדם תלונה על **"פדופיליה או משהו"**.

106. כן נטען (ס' 43 לתצהירו) כי פז מייחסת למסתננים הפצת מחלות ועושה להם ולילדיהם דה-הומניזציה, עת פרסמה בפייסבוק כי **"בכל פעם שיש ידיעה שתומה כזאת (יולדת נדבקת בחיידק אלים, צעירים נדקרו בדרום תל אביב, צעיר תקף שוטר בנוה שאנן), אלה המסתננים. במקרה הטוב אומרים 'נתין זר'."**

107. הנתבע מציין (ס' 45 – 47 לתצהירו), כי שותפתה של פז, ש.ש.פ., מתבטאת בצורה בוטה עוד יותר, כגון: **"מסתננים מאחורה יהודים מקדימה"** כשכך מגיבה פז **"נכון ככה צריך להיות"**; ש.ש.פ. עושה לטענת הנתבע שימוש תכוף במילים **"כושים"** ו**"קונטה קינטה הזה"**, תוך שהיא מבהירה, זה מקום של **"יהודים"**. במקרה אחר פונה ש.ש.פ. לילד **"לבן"** ואומרת לו **"תבוא לפה כמה שיותר"** אך מיד מוסיפה הסתייגות שלפיה **"אם זה ערבי הלך עלינו"**. לפי תצהירו של גיוני קפל, פז עשתה שימוש בביטויים כגון **"כושים"**, **"מסריחים"** ו**"זבל"**, כלפי המסתננים, בעת הפגנות.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

108. ביחס לצמח טוען הנתבע (ס' 60 – 62 לתצהירו), כי היא אמרה בעבר כי "צריך לקום ולנקות אותם מהשטח, להיות ברברים, רק ככה זה עובד. אין לי בעיה שיגידו עליי שאני נאצית או גזענית אם זה מה שמביא לפתרון הבעיה" וכן כי: "רק מי שלבן, לא מי ששחור, כי אני גזענית גאה"; "שחור לא עובר אצלנו"; "אצלי קובע הצבע; אני גזענית גאה"; "אני נאצית גאה".

109. הנתבע ממשיך וטוען (ס' 63 לתצהירו), כי מאפיין נוסף של התנהלות התובעות התואם אף הוא להתנהלות של גורמים ניאו-נאציים, מצוי בחבירתן לגורמי ימין קיצוני רדיקאלי כדוגמת ברוך מרזל. הנתבע טוען כי ש.ש.פ. ציינה בעבר כי היא "מרזל הקטן" וכי היא "גאה להיות כהניסטית".

110. מוסיף הנתבע וטוען (ס' 50 – 52 לתצהירו), כי פז נעצרה מספר פעמים על הפגנות לא חוקיות ועל רקע של הסתה ושנאה, כי היא מתגאה בהפרת החוק והסדר הציבורי, כי היא שרפה בפומבי דגל של אריתריאה, תמונה של שר הפנים אריה דרעי ותמונה של ראש עיריית תל-אביב רון חולדאי.

111. כן טוען הנתבע (ס' 53 – 58 לתצהירו), כי פז מנסה לגייס תמיכה באמצעות הצגת התייחסות של מערכת החוק והשלטון כלפיה כ"התנכלות", כי היא משמיצה באופן פרוע את מערכת המשפט, הגדירה את בג"ץ כ"מושחת" וכ"בוגד בעם", הפגינה מספר פעמים מול ביתה של נשיאת בית המשפט העליון, השופטת אסתר חיות ואמרה בעמוד הפייסבוק שלה ביחס לשופטים: "כל כך מתחשק לי לקחת יום אחד כמה שופטים ולהוריד אותם לבד בגינת לוויןסקי אחרי חצות. בלי הגנה משטרית. בלי מאבטחים. בלי פעילי שטח. לגמרי לבד. רק הם והנרקומנים וסוחרי הסמים. ולעמוד מרחוק ולצחוק כשהם ישתינו במכנסיים".

112. לטענת הנתבע, פז לא מצאה לנכון למחוק תגובות קשות עוד יותר מהפוסט שלה אשר הועלו על ידי מגיבים כאלה ואחרים אשר בין היתר אמרו (שגיאות הכתיב הן במקור): "הם לא חוזרים חיים מישם... כל השמולאנים האלה שישרפו כבר" ו"אינשאללה יישרפו כל השמאלנים והשופטים האלה", "שופטים שרמוטות שמולנים זונות", "...וכפוי שופטי שמאל קיצון שמזכים את המסתננים השחורים".

תגובת התובעות לטענות הנתבע

113. בתגובה לטענות אלה, טוענות התובעות לרבות בתצהירי ההפרכה שהגישו (מכוח סעיף 18 לחוק) את הטענות הבאות: כי לו היו ניאו-נאצית או פועלות לממש מטרות ניאו-נאציות, סביר להניח כי רשויות החוק כבר היו פועלות כנגדן ואלה לא פעלו; כי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

למעט היכולת להוציא לפועל את האידיאולוגיה, אין כל הבדל ממשי בין הנאצים ולבין הניאו-נאצים; כי כל הפעולות של תנועת המחאה הנן בהפגנות לא אלימות, העוסקות גם בתיעוד מציאות החיים העגומה בשכונות הסובלות מהטרור הפלילי של המסתננים; כי הן אינן קוראות "לנקות" את המדינה ממי שאינו שותף לדעתה, אלא נהפוך הוא, וכי פז, כמי שבאה בעצמה מתוך "גוש השמאל", היא תמיד זוכרת מהיכן הגיעה, והיכן נמצאים חבריה ובני משפחתה ופועלת להנמכת להבות ויצירת דיאלוג; כי בעיני הנתבע ושכמותו, כל מי שתומך בגישור מסתננים, הופך אוטומטית לאיש ימין קיצוני (אפילו אם אינו איש ימין כלל) וכל איש ימין קיצוני הופך אוטומטית ל"יודו-נאצי" או ל"ניאו-נאצי"; כי טענת הנתבע כי התובעות מכנות עצמן בכינויים המדוברים, היא בזויה מעיקרה וכי שימוש בשמות גנאי כאלה אינם מקובלים על התובעות בשום פנים ואופן, כאשר השימוש בביטויים המדוברים, במקרים שבהן הביא הנתבע, נעשה באופן ברור בלשון אירונית, סרקסטית ולשון סגי נהור; כי לא הייתה מעולם שום קריאה מצד התובעות לפעולה כלשהי נגד ילדים ובטח שלא לאלימות, גם אם נאמר על ידי פז כי מן הראוי שהילדים והוריהם יחזרו לארצם; כי לעניין טענות על אמירות של אחרים, אין לתובעות כל אחריות לכך; כי טענות פז נגד רשויות החוק שהובאו על יד הנתבע, אין להן כל קשר לפרסומים שביצע הנתבע מושא התביעה; כי הנתבע מכנה את מנהיגי המדינה ומפגלות שנבחרו על ידי הציבור, כפושעי מלחמה, בעוד את תומכי הטרור המובהקים, הוא מכנה הדמוקרטים הגדולים והיחידים וכי אף כינה את סגנית שר החוץ ציפי חוטובלי "ניאו-נאצית" וזאת בשל העובדה כי הגדירה את הנוכחות של המסתננים בדרום ת"א כ"טרור מהגרים"; כי אין ממש בטענות של קפל ואגוז כלפיהן, לרבות הטענה כי פז חילקה קונדומים לילדי המסתננים וכי מדובר באדם אחר שחילק לאישה קונדום, כשזו כינתה אותו בשמות גנאי ואף הצדיעה במועל יד וצעקה "הייל שפי".

קבילות הסרטונים וחלק מהמסמכים שצורפו לתצהיר הנתבע

114. בטרם התייחסותי לטענות הצדדים, יש להכריע בהתנגדות בא כוח התובעות למסמכים מסוימים ולכל עשרת הסרטונים שצורפו לתצהיר הנתבע, התנגדות אשר הועלתה בפתח דיון ההוכחות ואשר הוריתי כי תוכרע במסגרת פסק הדין.

115. בא כוח התובעות טוען כי המסמכים והסרטונים לא נערכו על ידי הנתבע ועל כן הם בגדר עדות מפי השמועה. כמו כן, לטענתו הסרטונים הם ערוכים ולא סרטוני מקור ובנוסף לכך נערכו באופן מגמתי ושקרי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

116. לטענתו, יש להוציא מתצהיר הנתבע את כל הסרטונים וגם את הנספחים הבאים: ב' 1 ו-ב' 2 (המאמרים של דפנה הליקופולו); ג' 1 (כתבה בעיתון "הארץ" על פז); ג' 2 (פוסט של פז בפייסבוק); ד' (כתבה בעיתון "גלובס" על פז); ה', ו', ז' ו-ט' (פוסטים של פז בפייסבוק); י' (כתבה ב-YNET על כנס שנערך בדרום העיר נגד המסתננים בהשתתפות צמח).

117. כמו כן, נטען כי יש למחוק את נספח א' לכתב ההגנה (צילום מסך של עמוד באתר יו טיוב ובו נראה סרטון שבו נראית צמח אומרת שהיא "נאצית גאה" וכן צילום מסך של עמוד אינטרנט באתר חדשות ערוץ 10, בו נראית צמח אומרת בראיון עם איילה חסון "אני גזענית גאה"; בנספח א' הנ"ל גם רשום כתובת ה-URL של אותו סרטון).

118. כן טוענות התובעות כי יש למחוק מתצהיר הנתבע כל טענה לייחוס התנהגות או התבטאות של אדם אחר לתובעות, משמדובר בראיה לא רלוונטית ולא שייכת לעניין, כלומר לא שייכת לתביעה נגד התובעות.

119. בא כוח הנתבע משיב על כך כי היה מקום להעלאת ההתנגדות קודם לפתח ישיבת ההוכחות או אז ניתן היה להביא את עורכי הכתבות לעדות, כי ניתנה לתובעות ההזדמנות המלאה להתייחס לסרטונים, כי בחקירתן אף הודו באמירות כאלה ואחרות והאמירות הוכחו גם על ידי עדי הנתבע וכי חלק ניכר מהסרטונים נלקחו מערוץ היו טיוב של פז עצמה. התובעות מגיבות על כך בסיכומי התשובה, בין היתר, בטענה כי לא הוכח שהסרטונים נלקחו מערוץ היו טיוב של פז.

120. טענת הנתבע לגבי מועד העלאת ההתנגדויות דינה להידחות. הלכה פסוקה היא כי ראיותיו של בעל דין שהוגשו בתצהיר עדות ראשית נחשבות כמוגשות רק עם התייצבות העד לחקירה נגדית על תצהירו (ראה בר"ע 538-05 סהר חברה לביטוח בע"מ נ' מוסיינקוב סבטלנה ואח' – פורסם בנבו), כך שהמועד האחרון להתנגד לעדויות בתצהיר מטעמי חוסר קבילות הנו במועד זה ולא בסמוך לאחר הגשת תצהירי העדות. התנגדויות התובעות הועלו, אפוא, במועד.

121. בכל הנוגע לנספחים ב' 1 ו-ב' 2 (המאמרים של דפנה הליקופולו), ממילא מסמכים אלה לא מזיקים לתובעות, אלא להפך, ועל כן לא מצאתי מקום למחוק אותם ושלא להתייחס אליהם בפסק הדין.

122. בכל הנוגע לנספחים ג' 2, ה', ו', ז' ו-ט' (פוסטים של פז בפייסבוק), אין עילה למחוק אותם. אמנם, היה על בא כוח הנתבע מלכתחילה להגיש את הפוסטים כראיה באמצעות פז ולא בדרך של צירופם לתצהיר הנתבע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

123. עם זאת, פז לא הכחישה בתצהיר ההפרכה מטעמה כי מדובר בפוסטים שלה ויתרה מכך, כאשר נשאלה בחקירתה עליהם, אישרה כי כתבה אותם (עמ' 8 ש' 22 – 27 לגבי פוסט פז נספח ז' לתצהיר הנתבע; עמ' 9 ש' 14 – 21 לגבי פוסט פז נספח ו' לתצהיר הנתבע; עמ' 10 ש' 31 – 32 לגבי פוסט פז נספח ה' לתצהיר הנתבע; עמ' 9 ש' 25 – 28 לגבי פוסט פז נספח ט' לתצהיר הנתבע).

124. לגבי פוסט פז נספח ג' 2 לתצהיר הנתבע, ישנה הודאה למעשה בכתיבתו בסעיף 24 לתצהיר ההפרכה של פז, בו היא מתייחסת מפורשת אל טענת הנתבע בסעיף 24 לתצהירו, שם הוא מתייחס לסעיף 23 לתצהירו, בו מוזכר הפוסט המדובר.

125. בכל הנוגע לנספח ג' 1 (כתבה בעיתון "הארץ" על פז, הכוללת גם שאלות ותשובות לרבות ציטוטים של תשובות שפז נתנה), נספח ד' (כתבה בעיתון "גלובס" על פז, הכוללת גם היא שאלות ותשובות, לרבות ציטוטים מתשובות פז), ונספח י' (כתבה ב-YNET, על כנס שנערך בדרום העיר נגד המסתננים בהשתתפות צמח), אין מנוס מקבלת ההתנגדות.

126. מדובר במסמכים שנערכו על ידי אדם אחר ועל כן מהווים עדות מפי השמועה ביחס לתוכנם. יצוין כי צמח נשאלה על דברים שיוחסו לה בכתבה הנ"ל והכחישה כי אמרה את הדברים (עמ' 16 ש' 20 – 29). פז לא נחקרה על כך ולא אישרה בתצהירה כי האמור בכתבות הנ"ל הנו אמת.

127. לפיכך, הכתבות הנ"ל אינן קבילות כראיה ועל כן אתעלם מהן.

128. בכל הנוגע לבקשה למחוק את נספח א' לכתב ההגנה, שהוא צילום מסך של עמוד באתר יו טיוב ובו נראה סרטון שבו נראית צמח אומרת שהיא "נאצית גאה" וכן צילום מסך של עמוד אינטרנט באתר חדשות ערוץ 10 ובו נראית צמח אומרת בראיון עם איילה חסון "אני גזענית גאה", הרי שמדובר במסמך שצורף לכתב ההגנה ולא לתצהיר הנתבע, כך שאין עילה למחוק אותו מכתב ההגנה, שהוא כתב בי דין שעליו לא חלים דיני הראיות ושניתן לצרף אליו כל מסמך מהותי.

129. כמו כן, יש לציין כי צמח אישרה בחקירתה הנגדית כי אמרה בראיון לערוץ 10 "אני גזענית גאה" ובעימות עם עו"ד ברק כהן "אני נאצית גאה", אולם נתנה הסברים לכך, שעוד יידונו בהמשך פסק הדין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

130. מאחר שהנתבע ציין בנספח א' הנ"ל לכתב ההגנה את הלינק שבו נמצא ביו-טיוב הסרטון המדובר ומאחר ובדיקת ההסברים שנתנה צמח לאמירות המיוחסות לה, מחייבת צפייה בסרטון, הרי זהו דווקא אינטרס של צמח שהסרטון ייכלל בחומר הראיות, כדי שבית המשפט יוכל לבחון את הסבריה ועל כן יש לראות בסרטון כקביל, מה גם שכפי שעוד יפורט, צפייה בסרטון אכן מאששת את טענות צמח.

131. לגבי מחיקה מחוסר רלוונטיות של חלקים מתצהיר הנתבע, אשר מתייחסים לאמירות של אחרים (הכוונה בעיקר לאמירות של ש.ש.פ.) ואשר הנתבע מייחס לתובעות אחריות גם לגביהם, הרי שדין הטענה להידחות, שכן ייחוס אחריות כאמור היא בגדר טענה משפטית, שרשאי הנתבע לטעון אותה ואשר יש להכריע ברלוונטיות שלה, כפי שעוד יעשה בהמשך פסק הדין.

132. כעת לגבי הסרטונים. הנתבע צירף לתצהירו עשרה סרטונים. בתצהירו, הוא לא ציין מי הסריט את הסרטונים הנ"ל ומי ערך אותם, ככל שנערכו. להלן חקירתו הנגדית בעניין זה: "ש. במעמד שאלון וגילוי מסמכים, נתת תצהיר בו אתה אומר שהחומרים שאתה מתבסס עליהם הם חומרים ערוכים, לא חומרים מטעמד? ת. אני לא תיעדתי בעצמי. אני לא יודע למה אתה מתייחס בדיוק. גם חומרים ערוכים וגם חומרים שאינם ערוכים. ש. מי ערך את הסרטונים שאתה העלית, שהם ערוכים? ת. לא יודע מי ערך אותם. ש. אם אני אומר לך שהם נערכו בצורה מגמתית ובאופן מכוון כדי להתאים לתביעה שהוגשה נגדך? ת. אפשר לצפות בסרטונים כדי לראות אם הם מזעזעים. ש. חוזר על השאלה, למשל הסרטון של סוזי שנערך בדיוק ע"מ להתאים לתביעה שלך? ת. מה זאת אומרת? לא".

133. מתשובות הנתבע עולה כי הוא לא הסריט את הסרטונים, כי לפי עמדתו לא כל הסרטונים ערוכים, כי אלה שנערכו, הוא אינו יודע מי ערך אותם וכי כך או אחרת הוא לא חושב שהסרטונים נערכו בצורה מגמתית. בסיכומיו טען כאמור כי חלק מהסרטונים נלקחו מערוץ היו-טיוב של פז. אציין כי טענה זו לא מופיעה בתצהירו.

134. צפיתי בכל אחד ואחד מעשרת הסרטונים. הנתבע נתן בתצהירו לכל סרטון שם. אתייחס, אפוא, לסרטונים לפי שמות אלה.

135. עולה בבירור מצפייה בסרטונים כי חלק מהם צולמו על ידי ש.ש.פ., באמצעות הטלפון הנייד שלה, בעת שפז שוהה עמה ומודעת לכך ש.ש.פ. מסריטה, לרבות מסריטה אותה ואת דבריה בפרט (ראו "סרטון יום כיפור", "סרטון מטרידות ילדים א'", "סרטון מטרידות ילדים ב'", "סרטון יגאל רמבם בגינת דה מודינה").

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

136. הסרטון "מפריעים ללימודי עברית בלויסנקי", נראה שגם הוא צולם על ידי ש.ש.פ., בו קולה גם נשמע חזור ונשנה וגם בו נראית פז (דקה 1:25 במבט מאחור עומדת ומצלמת באמצעות הטלפון הנייד שלה, כמו גם בדקה 5:46 – 5:50 מתוכחת עם אנשים בקרבת ש.ש.פ.).

137. גם סרטונים אחרים נראים כמי שצולמו ונערכו על ידי מי מטעם תנועת המחאה, כגון "סרטון המעצרים", אשר כולל בצד ימין למעלה של המסך, את הכיתוב/לוגו "החזית לשחרור דרום ת"א", המופיע גם על חולצות שהמפגינים וביניהם פז לובשים בעת הפגנות, כפי שעולה מחלק מהסרטונים.

138. הוא הדין לגבי סרטון "שריפת התמונות והדגל", אשר מאופן עריכתו וכן מהכיתובים שבו ובעיקר מהכיתוב "נמאס לנו!" בסוף הסרטון, ברור למדי כי צולם על ידי מי מפעילי תנועת המחאה. גם בסרטונים הנ"ל נראית פז ונשמעת מדברת.

139. הסרטון "הפגנה נגד ארגוני סיוע פליטים", גם הוא נראה כמי שצולם על ידי מי מפעילי המחאה, אולם כך או אחרת, גם בו פז נראית ונשמעת מדברת.

140. סרטון "שריפת תמונות חולדאי", הוא סרטון שנכלל בכתבה של YNET מיום 31.8.2016, כעולה מהסרטון עצמו וכן מתצהיר הנתבע (ס' 52), שצירף קישור לסרטון מתוך אתר YNET וגם בו נראית ונשמעת פז מדברת.

141. "סרטון בג"צ" צולם ונערך על ידי גוף שנקרא "המחצבה, דעות ואקטואליה", כעולה מהכיתובים בתחילת ובסוף הסרטון וגם בו פז נראית מדברת ואף מתראינת באופן ישיר למצלמה.

142. לגבי הסרטונים ש.ש.פ. צילמה, הרי מדובר בשותפה של פז למחאה ואף רואים בסרטונים את פז עצמה מודעת לכך שהיא מצולמת על ידי ש.ש.פ., כאשר השניים מסתובבות יחד ומתעדות יחד את הסיורים שלהם בגינת דה מודינה.

143. ברור, אם כן, שלא ניתן לחשוד בסרטונים שצולמו על ידי ש.ש.פ., שהם מגמתיים נגד התובעות. הוא הדין לגבי הסרטונים שמהם עולה כאמור כי צולמו ונערכו על ידי מי מפעילי תנועת המחאה.

144. לדידי הוא הדין גם לגבי הסרטון "בג"צ", שעה שנערך על ידי גוף נייטרלי כאמור ובפרט שעה שהסרטון רובו ככולו דברים שפז ופעילה אחרת ששמה גלי נושאים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

ישירות למצלמה בתגובה לשאלות של המראיין, כך שברור שהסרטון אינו יכול להיחשב מגמתי כנגד התובעות או תנועת המחאה.

145. זאת ועוד: שעה שפז נראית בכל הסרטונים ונשמעת בהם (למעט כאמור בסרטון "מפריעים ללימודי עברית בלויסנקי", בו היא רק נראית ולא נשמעת), גם אין כל סיבה לראות בדבריה משום עדות מפי השמועה, כאשר הם מובאים מפיה קבל עם ועדה וכאשר היא בעלת דין בתיק, אשר יכולה הייתה לטעון כל טענה כנגד הסרטונים.

146. לדידי, במקרה כזה, היינו, כאשר בעל דין מציג סרטון שבו בעל הדין שכנגד נראה ונשמע מדבר, קמה חזקה, הניתנת לסתירה, לפיה הדברים נאמרו, כמשתקף מהסרטון.

147. בעל הדין שכנגד לא יכול בנסיבות שכאלה, לצורך פסילת הסרטון כראיה, להסתפק בטענה שהסרטון לא צולם או נערך על ידי בעל דינו או כי צולם ונערך על ידי עד שלא הובא לעדות.

148. על בעל הדין שכנגד, אם הוא מבקש לפסול את הסרטון, לכל הפחות לטעון כנגד תוכנו של הסרטון, כגון שמדובר בסרטון מזויף, כדוגמת סרטוני ה-DEEP FAKE, בליווי נימוקים נוספים ככל שישנם, כגון שהוא לה היה במקום בו צולם הסרטון באותו היום, או לטעון כי הובאו חלק מאמירותיו בלבד, תוך השמטת דברים אחרים, באופן המעוות או מוציא דבריו מהקשר וכו'.

149. ככל שמועלות טענות מסוג זה, עשוי בית המשפט להעביר את הנטל חזרה אל בעל הדין שהביא את הסרטון, כדי להוכיח שלא מדובר בסרטון מזויף, ככל שזו הטענה, ואם לא הביא את מי שצילם וערך את הסרטון, ככל שהסרטון עבר עריכה, עשוי הסרטון להיפסל עקב כך.

150. כן עשוי בית המשפט במקרה כזה להעביר את הנטל חזרה אל בעל הדין שהביא את הסרטון, כדי שהוא יוכיח שלא הושמטו חלקים מהסרטון וכי הסרטון אינו מגמתי או כזה המוציא דברים מהקשרם.

151. דא עקא, אין אפילו טענה מצד פז (צמח אינה נראית בסרטונים אלה), כי היא לא אמרה את הדברים שהיא נראת אומרת אותן בסרטונים הנ"ל, או טענה כי הסרטונים זויפו. גם אין טענה מצד פז שדברים ש.ש.פ. נראית או נשמעת כאומרת אותם, לא נאמרו על ידי האחרונה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

152. לפיכך, די בכך כדי להצדיק את המסקנה כי יש לראות בסרטונים כראיות קבילות, לרבות לגבי אמירות של ש.ש.פ. בהם, גם אם היא לא הובאה לעדות על ידי הנתבע, וזאת משלא טענה פז דבר גם ביחס אליהם ושעה שבנסיבות העניין, כשמדובר בסרטון, הנטל להוכיח כי הסרטון משקף את הדברים כפי שהתרחשו, מוטל על כתפי בעל הדין שהביא אותו, רק לאחר שבעל הדין שכנגד מעלה לכל הפחות את הטענות שאזכרתי לעיל כנגד הסרטון, כגון שלא אמר את הדברים שהוא נראה אומר אותם משום שהסרטון מזויף או נערך כדי להוציא דברים מהקשרם וכו', טענות אשר פז לא העלתה (הטענה לעריכה מגמתית נדחתה על ידי כאמור, משהוכח כי מרבית הסרטונים צולמו על ידי ש.ש.פ. או על ידי תנועת המחאה או גורם אובייקטיבי).

153. זאת ועוד, כל פעם שנשאלה פז במסגרת חקירתה הנגדית, האם אמרה את הדברים שהיא נראית כאומרת במי מהסרטונים, היא אישרה שכן.

154. כך למשל, ראה עמ' 10 ש' 3 – 12, לגבי האמירה "נכון ככה צריך להיות" וזאת בתגובה לאמירה של ש.ש.פ. "מסתננים מאחורה יהודים מקדימה" בסרטון "יום כיפור" דקה 4: 25; ראה עמ' 10 ש' 3 – 12, לגבי האמירות "בג"צ מושחת" ו"בג"צ בוגד בעם", שנאמרו על ידי פז בסרטון "בג"צ" דקה 0: 40 עד 0: 50; ראה עמ' 10 ש' 27 – 28 לגבי שריפת קריקטורה של ראש העיר רון חולדאי, דבר שנראה בסרטון "שריפת תמונת חולדאי"; ראה עמ' 11 ש' 5 – 20 לגבי אמירות פז בסרטון "יום כיפור"; ראה עמ' 12 ש' 6 – 10, לגבי אמירת פז "לטפני הילדים" שאמרה בסרטון "מטרידות ילדים א"י" בדקה 0: 40.

155. נדמה כי הדברים שנאמרו בת.פ. (ב"ש) 8282/03 מ"י נ' אלבחירי רושדי, פורסם בנבו, בעמ' 7 למטה, יפים, אפוא, בשינויים המחויבים גם לעניינינו: "משזיהו עצמם הנאשמים בסרט – במו פיהם הם הכשירו את קבילותו כראיה. האישור בדבר זהותם מלמד על היותו של הסרט מסמך תיעודי, אותנטי. בנסיבות אלו, נשמט הצורך בהוכחת קבילותו באמצעות עדויותיהם של מומחים, ביחס לשיטת הצילום והטכנולוגיה הנוגעת להוצאת הקובץ מהמצלמה".

156. אוסיף כי כל הדברים שפז אומרת בסרטונים הנ"ל, עולים בדיוק בקנה אחד עם ראיית העולם שלה בנושא המסתננים, כפי שמובא בתצהירה וכפי שמובא בפוסטים שלה.

157. אודה כי נוכח כל האמור לעיל, הניסיון של התובעות לפסול את הסרטונים בכלל ובפרט בטענות פרוצדוראליות, סותר לא רק את הרושם שקיבלתי ביחס לפז מעדותה וגם מהסרטונים שהוצגו לפניי, לפיה מדובר באדם ישר, במובן זה שהיא עומדת

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

מאחורי דברים שאמרה, גם אם הם עשויים לפעול לרעתה, אלא גם סותר את הדברים ברוח זו בדיוק, שפז עצמה אמרה בראיון עם יעל דן, בסרטון ששמו "עושים צהרים עם יעל דן 10.3" (דקה 10:3), אשר צורף לתצהיר ההפרכה של התובעות כנספח יח', וכלשונה של פז באותו הריאיון, "אני תמיד מודה במה שאני אומרת".

158. עוד אוסיף כי התובעות עצמן הביאו סרטונים רבים שלא צוין בתצהיריהם מי ערך אותם, לרבות סרטונים מגינת דה מודינה, שצולמו בדיוק באותו האופן שבו צולמו חלק מהסרטונים שהנתבע צירף לתצהירו, היינו על ידי ש.ש.פ., באמצעות המכשיר הנייד שלה (ראה למשל נספחים ד', ה' ו-יא' לתצהיר ההפרכה של התובעות).

159. מכאן, שהניסיון של התובעות לפסול את כל הסרטונים שהנתבע צירף לתצהירו, לא רק שדינו להידחות מהטעמים שכבר ציינתי לעיל, אלא שגם לא עולה בקנה אחד עם ניהול ההליך בתום לב מצדן.

160. יש לראות בתובעות, אפוא, כמי שהן מושתקות מלטעון לפסילת סרטון שנערך וצולם באותו האופן ועל ידי אותו האדם, אשר צילם את סרטונים שהן צירפו כראיה לתצהיריהן.

161. נראה לכאורה כי הניסיון למנוע את קבלת הסרטונים כראיה, בניגוד לדרכה של פז להודות תמיד במה שאמרה, נבע מכך שהתובעות צפו או חששו כי אלה יגרמו להן נזק במסגרת התביעה ולעניין זה עוד אתייחס בהמשך פסק הדין.

162. נוכח האמור לעיל, אין מקום לפסול על הסף כבלתי קביל, אף לא אחד מהסרטונים ויש לבחון את המשקל של כל אחד מהם לפי העניין.

ההתבטאויות וההתנהלות של התובעות וכן של ש.ש.פ. שהוכחו

163. מרבית הטענות העובדתיות של הנתבע ביחס להתבטאויות של התובעות, הוכחו וזאת שעה שנתמכו, או בפוסטים של פז בפייסבוק או בסרטונים שבהם פז נראית ונשמעת אומרת את הדברים שהנתבע מייחס לה, או בהודאת התובעות עצמן במסגרת חקירתן הנגדית.

164. ארכז, אפוא, להלן את ההתבטאויות שסקרתי בפרק הקודם של פסק הדין ואשר הוכחו כאמור, תוך החרגת אותן האמירות אשר נתמכו אך ורק בכתבות שקבעתי כי אינן קבילות כראיה ותוך השמטת אמירות שהוכחו ואשר אין להן משמעות רבה אם בכלל לתביעה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

165. כך למשל, הוכחו התבטאויות פז כלפי ילדי המסתננים שנאמרו בחלקם בפני המתנדבים ששומרים עליהם או בפוסטים בפייסבוק, כמפורט להלן: "הילדים הם האיום הגדול ביותר על השכונות היום"; יש פה "הסתננות המונית דרך מחלקת יולדות"; "הילדים הם רשת ההברחה החדשה. הם הסתננו מבפנים... הם הכיבוש והכנופיות והמהומות שבדרך. אי אפשר לא לגעת בילדים האלה"; הילדים הם "פצצת זמן מטורפת", "הילדים האלה הולכים להיות צרה צרורה" "אנחנו הולכים לרדוף אחרי כמה ילדים"; "הם דואגים רק לילדי הג'ונגל" "הילדים צריכים לדעת שהם לא רצויים פה. את יודעת את זה" (ראו פוסט פז מיום 15.4 נספח ה' תצהיר הנתבע; פוסט פז מיום 6.6 נספח ו' לתצהיר הנתבע; חקירתה הנגדית בעמ' 10 ש' 31 עד עמ' 11 ש' 4; חקירתה הנגדית בעמ' 11 ש' 9 – 20; סרטון "מטרידת ילדים א"י" דקה 22: 4; סרטון "הפגנה נגד ארגוני סיוע הפליטים" דקה 50: 5; סרטון "יום כיפור" דקה 40: 3 ודקה 09: 4).

166. הוכחו אמירות פז כלפי מתנדבי ארגוני הסיוע כמפורט להלן: "לטפני ילדים", "צ'יילד ווקרס", "אני רק רוצה לדעת למה אנשים זרים מתעסקים עם ילדים קטנים. אפילו הגננת שלהם לא פה כדי לשמור עליהם. זה חוקי אגב? זה חוקי? אני יכולה להגיש נגדם תלונה על פדופיליה או משהו. כאילו, מישהו בדק את הילדים האלה שיש להם שמותר להם לגעת בילדים זרים", אמירה שהופנתה על ידי פז לשוטר שהוזעק למקום על ידי המתנדבים; "הם מחוץ השרון? מה הם עושים פה לעזאזל... כאילו בשרון אין מספקי ילדים שאפשר לטפל בהם, שייכלו לג'סר זרקא, שילכו לכפרים ערבים שישחקו עם ילדים, אבל מה הם עושים פה לכל הרוחות מה לחוף השרון ולנו"; "מנצלים ילדים תיכוניסטים שלא יודעים מהחיים שלהם. אומרים להם שהם באים לעשות טוב לאנשים. דוחפים את עצמם לאזור שאין להם מושג מה שקורה בו. אהה אני שונאת אותם. אין לי מילים, אין לי מילים. נגמרו לי המילים" (ראו הסרטונים "מטרידות ילדים א"י" דקה 0: 40, 2: 29, ו-41: 8, הסרטון "מטרידות ילדים ב"י" דקה 02: 4 וחקירתה הנגדית בעמ' 12 ש' 6 – 10) ו"סייעני המסתננים", "סייענים" (פוסט פז מיום 22.11.15 נספח ג' 2 לתצהיר הנתבע).

167. הוכחו אמירות פז כלפי המסתננים כמפורט להלן: "בכל פעם שיש ידיעה שתומה כזאת (יולדת נדבקת בחיידק אלים, צעירים נזקרו בדרום תל אביב, צעיר תקף שוטר בנוה שאנו), אלה המסתננים. במקרה הטוב אומרים 'נתין זר'" (פוסט פז נספח ז' לתצהיר הנתבע והודאתה בחקירה הנגדית בעמ' 9 ש' 14 – 21); "נכון ככה צריך להיות" וזאת בתגובה לאמירה של ש.ש.פ. "מסתננים מאחורה יהודים מקדימה" (סרטון "יום כיפור" דקה 25: 4 וכן הודאתה בחקירה הנגדית בעמ' 10 ש' 3 – 12).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

168. הוכח כי ביום 2.5.19 הגיבה פז בטוויטר לציוץ של אדם אחר, אשר כתב: "כשפתחו את חולות והתחילו את הזימונים, גרתי בשכונת יד אליהו. יום אחד עברתי בטעות בחניות של האצטדיון וראיתי אוטובוס עומד ובכניסה אליו תור שקט ומסודר של פליטים. בתור פרי מערכת החינוך בתקופת הלקחים האוניברסליים, התמונה הזו תקועה לי בראש עם הכיתוב 'כצאן לטבח'. לא עשיתי דבר". על כך הגיבה פז: "חבל שלא הצטרפת אליהם לצעדת המוות".

169. הוכחו אמירות פז כלפי בג"צ כמפורט להלן: "מושחת" ו"בוגד בעם" (ראו "סרטון בג"צ" דקה 0:40 עד 0:50 וכן הודאתה בחקירה הנגדית בעמ' 10 ש' 3 - 12) וכלפי שופטים בכלל: "כל כך מתחשק לי לקחת יום אחד כמה שופטים ולהוריד אותם לבד בגינת לוינסקי אחרי חצות. בלי הגנה משטרתית. בלי מאבטחים. בלי פעילי שטח. לגמרי לבד. רק הם והנרקומנים וסוחרי הסמים. ולעמוד מרחוק ולצחוק כשהם ישתינו במכנסיים" ואי מחיקת התגובות שלהלן של אחרים לפוסט המדובר (שגיאיות הכתיב הן במקור): "הם לא חוזרים חיים מישם... כל השמולאנים האלה שישרפו כבר" ו"אינשאללה יישרפו כל השמאלנים והשופטים האלה", "שופטים שרמוטות שמולנים זונות", "...וכצפוי שופטי שמאל קיצון שמזכים את המסתננים השחורים" (בפוסט פז נספח ט' לתצהיר הנתבע וכן הודאתה בחקירה הנגדית בעמ' 9 ש' 25 - 28).

170. הוכחו אמירות של ש.ש.פ., שותפתה של פז למאבק, כלפי המסתננים ובהקשר שלהם וכן כלפי המתנדבים, שנאמרו בסיוורים משותפים שלה בגינת דה מודינה עם פז, אמירות אשר חלקן נאמרו ממש אל מול המתנדבים, במהלך התרסות ופרובוקציות ש.ש.פ. יזמה מולם, כאשר ברור מהסרטונים כי לגבי חלק מהאמירות של ש.ש.פ., פז שומעת אותן ובחלקן אף משתתפת באמירות שתי וערב של השתיים, כמפורט להלן: "מסתננים מאחורה יהודים מקדימה", "כושים", "קונטה קינטה הזה", "זה מקום של יהודים סתום את הפה אתה", "סתום את הפה יא כושי", "תבוא לפה כמה שיותר", בעת פניה לילד לבן, אך מיד מוסיפה הסתייגות שלפיה "אם זה ערבי הלך עלינו"; "זה יותר גרוע מחברון פה" אומרת פז ואז משיבה ש.ש.פ. "עם השמאלנאצים שיש פה, יותר גרוע" כשהכוונה למתנדבים; "אתה וכל השמאלנאצים שיש שפה", אמירה שנאמרה ישירות לפניו של מתנדב; "אני גאה להיות כהניסטית", ו"אני גאה" בתשובה לטענה שהוטחה כלפיה כי היא "חוד החנית של ברוך מרזל בדרום העיר", "אני מרזל הקטן"; "כושים", "מסריחים" ו"זבל"; "איזה ג'ונגל יש פה, למה אני לא רואה ילדים יהודים", בעת שהיא ופז בגינת דה מודינה מסתכלות על ילדי מסתננים הרוכבים על אופניים לקראת יום

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

כיפור; "יא פדולפילית, מעדיפה לשחק עם ילדים. גם אתה", כלפי המתנדבים בגינה ששומרים על ילדי המסתננים; "שמה זין על המשטרה. הם לא יהיו פה. תתקשר למשטרה. תראי איך הוא צוחק המסתנן הזה. כוס אמא שלו", בתגובה על כך שמתנדבת אמרה לה ולפז שהיא מזמינה משטרה כי הן מצלמות אותה, כאשר ברור מהסרטון שפז שומעת את דבריה של ש.ש.פ.; "בושה לדתיים. איך את מתנהגת. דתייה עלק דתייה. איכס. אישה דוחה... תוריד את המטפחת מהראש שלך... תעזרי לאחים שלך. מה את עוזרת לילדים שלא שלך", אמירות שנאמרו על ידי ש.ש.פ. למתנדבת דתיה ששומרת על ילדי המסתננים (ראו סרטון "יום כיפור" דקה 0:51 ו-4:25, סרטון "מפריעים ללימודי עברית בגינת לוינסקי" דקה 5:32, 6:01, 6:05, 6:56, 7:45, 8:55, סרטון "יגאל רמבם בגינת דה מודינה" דקה 9:19, 16:55, 22:25 ו-22:36; סרטון מטרידות ילדים א' דקה 5:40, 6:08 ו-6:50; תצהיר גיוני קפל, שעדותו לגבי אמירות של ש.ש.פ. אמינות עליו בין היתר משהיא עולה בקנה אחד עם דברים שאמרה ש.ש.פ. בסרטונים). לשאלת האחריות של פז לדבריה של ש.ש.פ., עוד אתייחס בהמשך פסק הדין.

171. הוכח כי פז עוכבה/נעצרה מספר פעמים בחשד להפרת הסדר הציבורי וסיכון שלום הציבור, במסגרת הפגנות שנערכו על ידי תנועת המחאה וכן נעצרה בחשד להשחתת המשרד לאיחוד האירופאי בת"א (ראו סרטון "המעצרים" וכן הודאתה של פז בחקירתה הנגדית עמ' 12 ש' 26 - עמ' 13 ש' 11; עמ' 16 ש' 10 - 13). לא הוכח כי נעצרה בחשד להסתה לשנאה.

172. הוכח כי בהפגנות של תנועת המחאה בהשתתפות פז, בהן היא נשאה דברים, שרפו המפגינים וכן פז באופן אישי, במו ידיה, בפומבי, דגל של אריתריאה, תמונה של שר הפנים אריה דרעי וקריקטורות של ראש עיריית תל-אביב רון חולדאי עליהן נכתב "פושע" (ראו סרטון "שריפת תמונות חולדאי" וכן סרטון "שריפת התמונות והדגל" וכן הודאת פז בחקירתה הנגדית בעמ' 10 ש' 27 - 30 לגבי שריפת קריקטורה של רון חולדאי שעליה היה כתוב "פושע").

173. הוכח כי בהפגנות של תנועת המחאה, פז וחלק מפעילי המחאה, לובשים חולצות שחורות הנושאות את הכיתוב "החזית לשחרור דרום ת"א" (ראו למשל הסרטונים "שריפת תמונות חולדאי", "שריפת התמונות והדגל", "המעצרים"). כך גם כאשר פז משוטטת עם ש.ש.פ. בגינת דה מודינה (ראו סרטון מטרידות ילדים א'). הוכח כי ברשות פז, שוקר חשמלי. לא נטען כי היא עשתה בו שימוש.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

174. הוכח כי פז נוהגת לעיתים לכנות את עצמה ואת פעילי תנועת המחאה "גנ"פ", שהוא ראשי תיבות של המילים "גזענית, נאצית פאשיסטית". כפי שיפורט בהמשך, דברים אלה נאמרו על ידי פז בלשון סגי נהור.

175. הוכח כי כחלק מפעולות תנועת המחאה, פז והפעילים פועלים כדי להפגין וכדי לשבש את הסדר באירועים של המסתננים, כגון "יום האישה הבינלאומי" (ראה סרטון נספח טז' לתצהיר ההפרכה של התובעות). כן ראו דברי פז בראיון עם יעל דן בסרטון "עושים צהרים עם יעל דן 10.3" (דקה 10:3), אשר צורף לתצהיר ההפרכה של התובעות כנספח יח', בו היא מתייחסת גם לאירוע "יום האישה הבינלאומי" הנ"ל וגם בכלל, לבחירה של פעילי תנועת המחאה "לחרב" כל אירוע של המסתננים שעושה שימוש בשם דרום ת"א ושנערך במרחב הציבורי בדרום ת"א (דקה 4:46 עד 5:45). כן ראה הודאתה ביחס לצילום אירוע פרטי של חתונה של אריתראים שנערכה באולם הצמוד לבית כנסת (עמ' 13 ש' 12 – עמ' 14 ש' 18).

176. הוכח כי פז, יחד עם ש.ש.פ., מסתובבות בגינת דה מודינה, מסריטות את ילדי המסתננים ואת מתנדבי ארגוני הסיוע ששומרים עליהם, מתחקות אחריהם ופונות אל המתנדבים בביטויים ואמירות מתריסים ומזלזלים תוך הטרדתם (ראו הסרטונים "מטרידות ילדים א' וב'").

177. כן הוכח כי במקרה אחד ש.ש.פ. הציעה קונדום למישהי, שנראית כאחת ממתנדבות ארגוני הסיוע וזאת כסוג של גימיק לקדם את הדעה של ש.ש.פ. ופז, לפיה קיימת סכנה גדולה מילודת המסתננים, אשר מנציחה את בעיית המסתננים בדרום ת"א.

178. הוכחו ביחס לצמח האמירות הבאות: "רק מי שלבן, לא מי ששחור, כי אני גזענית גאה"; "מי ששחור לא עובר אצלנו"; "אצלי קובע הצבע; אני גזענית גאה"; אני נאצית גאה" (ראו חקירתה הנגדית עמ' 16 ש' 30 – עמ' 17 ש' 30). גם דברים אלה נאמרו בלשון סגי נהור, כפי שיפורט מיד.

המשמעות הנודעת להתבטאויות ולמעשים של התובעות ביחס להגנת אמת הפרסום

179. אם להתייחס, אפוא, לכל המעשים והאמירות שהוכחו מצד פז וצמח כמפורט לעיל, לדידי, אין בהם משום הוכחה לכך שהתובעות הן "ניאו-נאציות" או כי שוות הן ל"ניאו-נאציות".

180. נסיר תחילה מסדר היום את הטענה שלפיה פז וצמח הודו בכך שהן "ניאו-נאציות". טענה זו דינה להידחות מכל וכל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

181. האמירות של פז ביחס לעצמה ולפעילי המחאה, שהם "גנ"פים" (קיצור של גזענים, פאשיסטיים ונאצים), נאמרו בבירור בלשון סגיי נהור, כפי שפז העידה בתצהירה, עדות שהנה אמינה עליי לחלוטין ושאלף נתמכת בפוסט שלה מיום 22.11.15, נספח ג'2 לתצהיר הנתבע, שהועלה הרבה לפני הגשת התביעה דנא, שם כתבה את הדברים הבאים: "מעתה אל תאמרו גזענים נאצים פשיסטים, אלא אימרו גנ"פים או גנ"פות. ואפשר גם "איך התגנפתי עליהם", "איזה פוסט גנפי כתבת היום", "בואנה, הפסדת הפגנה מגניפה". וכן הלאה. וכיוון ששואלים, אז אסביר. מתחילת פעולתי למען השכונות קוראים לי סייעני המסתננים בשמות גנאי שהאהובים עליהם במיוחד הם גזענית, פשיסטית ונאצית במגוון הווריאציות והתוספות. הדרך הטובה ביותר להתמודד עם שמות גנאי היא להחמיד אותם. והרי לכם גנ"פית. הגנ"פים הם כולנו, אנשי שכונות ואנשי ימין, שמעזים להוציא אצבע למוסריון העליון" וכן ראה בהמשך, בתגובה לתגובה לפוסט שלה: "לא, זה אנחנו הגנפ"ים. הם הסייענים. הרעיון הוא שדי נמאס לי לשמוע את המילים האלה (גזענית, נאצית, פאיסטית). אז סידרתי לנו קיצור חמוד, שדוני כזה, לצחוק עליהם".

182. אוסיף כי בסרטון ששמו "לקט קטעי נאצה", נספח ה' לתצהיר התובעות, ניתן לראות שמטיחים כלפי פז ופעילי המחאה האחרים, את הכינוי "גזענים גרמנים" (דקה 21: 0) ולאחר מכן את הכינוי "הייל שפי" ועוד תוך הרמת היד במועל יד (דקה 43: 0), מה שתומך בגרסת שפי אודות הטחת כינויים כאלה כלפיה.

183. גם הדברים של צמח ("רק מי שלבן, לא מי ששחור, כי אני גזענית גאה"; "מי ששחור לא עובר אצלנו"; "אצלי קובע הצבע; אני גזענית גאה"; "אני נאצית גאה"), נאמרו בלשון סגיי נהור.

184. מסקנה זו עולה הן מעדותה, שהייתה אמינה עליי והן מהסרטון עצמו. בחקירה הנגדית הסבירה צמח כי הטיחו כלפיה כי היא "נאצית" (עמ' 17 ש' 20) ובתצהיר ההפרכה שלה (ס' 27), הסבירה כי הדברים שאמרה בתגובה לכך נאמרו באירוניה, סרקזם ולשון סגיי נהור.

185. כאמור, דבריה של צמח מקובלים עלי ועולים בקנה אחד עם העובדה שלבד מאמירות אלה של צמח, שכאמור נאמרו בלשון סיי נהור, לא הובאה על ידי הנתבע ראיה להוכיח כי ברמת האמת העובדתית, צמח אכן ראויה לכינויים שכינה אותה הנתבע.

186. זאת ועוד - מעיון בסרטון, שצילום מסך שלו צורף כנספח א' לכתב ההגנה, בליווי כתובת ה-URL שלו (שהוא <https://youtu.be/jwIRYE6Le04>) ולא הכתובת הדומה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

אך השגויה שנרשמה בנספח א'), עולה בבירור, בין היתר מכותרות ששולבו בסרטון, כי מדובר בסרטון שמי שערך אותו והעלה אותו לאוויר, הוא ממתנגדיה של צמח ותנועת המחאה.

187. עוד עולה בירור כי מדובר בסרטון שאכן ערוך בצורה מגמתית, במובן זה שמובאים רק חלקים מאותה התגוששות שצמח הייתה מעורבת בו ורק חלקים מדבריה של צמח, בהם היא אמנם נראית אומרת את הדברים שהנתבע טען כי אמרה ("רק מי שלבן, לא מי ששחור, כי אני גזענית גאה"; "מי ששחור לא עובר אצלנו"; "אצלי קובע הצבע; אני גזענית גאה"; "אני נאצית גאה"), אלא שאפילו בסרטון מגמתי וערוך זה, אפשר להבחין מהטון ומהנימה של דבריה של צמח, אשר גם נאמרו בעיצומה של התגוששות מילולית ובעידנא דריתחא, כי הם נאמרו בלשון סגי נהור וזאת בתגובה כאמור לייחוס הכינוי "נאצי" כלפיה.

188. זאת ועוד - צמח הביאה לעדות את הגבי' ילמה אלמוז, ילידת אתיופיה, שעלתה ארצה בשנת 1980 ואשר לפי תצהירה, יש לה היכרות עם צמח מזה 16 שנה. אלמוז הצהירה כי היחסים בינה ולבין צמח קרובים מאוד, מאז הבנות שלהן הלכו יחד לגן וכי היא ובני משפחתה בני בית אצל צמח. עוד העידה כי צמח עוזרת מאוד לקהילה האתיופית וכי כאשר שמעה כי טוענים כלפי צמח כי היא פועלת לגירוש המסתננים עקב צבע עורם, היא לא ידעה אם לבכות או לצחוק וכי מעולם לא שמעה ביטויים גזעניים מצד צמח.

189. גם עדותה הנ"ל של אלמוז, שהייתה אמינה עליי, תומכת, אפוא, במסקנה כי הדברים שצמח אמרה היו בלשון סגי נהור, שכן נדמה לי שברור לכל, כי אין זה סביר כי אדם שהנו ניאו-נאצי, ואשר מאמין בין היתר ב"לאומנות לבנה" ו"שנאה ואלימות כלפי אנשים שאינם לבנים", יקיים יחסי קרבה שכאלה או בכלל, עם אדם שאינו לבן.

190. אוסיף כי הדברים שציינה אלמוז בסעיפים 6 – 12 לתצהירה ובפרט סעיף 9, אין בהם כדי לגרוע ממסקנתי הנ"ל, אשר מתבססת על עצם היחסים שבין צמח ואלמוז ולא על דעותיה של אלמוז כלפי האריתראים, כפי שבאו לידי ביטוי בתצהירה.

191. התובעות לא הודו, אפוא, מעולם, שהן ניאו-נאציות וטענה זו דינה כאמור להידחות.

192. לגבי הביטוי "מסתננים מאחורה יהודים מקדימה", פז התייחסה לכך בעדותה, כאשר אמרה והסבירה (עמ' 14 ש' 22 – 30): "האמירה הזאת היתה יומיים אחרי דיון בבימ"ש, בבג"צ בעליון, האווירה היתה חמה בדיונים האלה. מה שקורה זה שאנו באים לבימ"ש, המאבטחים עושים הפרדה מטעמים, דרום ת"א וקבוצה של

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

מסתננים וחברים שלהם. המאבטחים תמיד – תושבי ת"א מפרידים, מי שמגיע ראשון, תופס שורות ראשונות, מי שמגיע שני לשורות אחרונות. בד"כ הם מגיעים ראשונים. אנו חושבים שהשופטים צריכים לראות אותנו, כדי שלא יהיו פס"ד סטייל פסה"ד המפורסם של השופט פוגלמן שדאג לתחביבים של המסתננים. זה מה שקרה. אני יכולה להראות עשרות תמונות. היה לנו נחמד בהארכה שישבנו מקדימה לשם שינוי".

193. ההסבר של פז מקובל עלי חלקית. אני מוכן לקבל את ההסבר מבחינת המניע לאמירה, אולם האמירה עצמה, אשר עושה שימוש במילה "יהודים" דווקא, במקום למשל במילה "העותרים", יש בה לכאורה גוון גזעני מסוים.

194. לגבי הציוץ של פז "חבל שלא הצטרפת אליהם לצעדת המוות", בתגובה לציוץ של אדם אחר שכתב: "כשפתחו את חולות והתחילו את הזימונים, גרתי בשכונת יד אליהו. יום אחד עברתי בטעות בחניות של האיצטדיון וראיתי אוטובוס עומד ובכניסה אליו תור שקט ומסודר של פליטים. בתור פרי מערכת החינוך בתקופת הלקחים האוניברסליים, התמונה הזו תקועה לי בראש עם הכיתוב 'כצאן לטבח'. לא עשיתי דבר", פז הסבירה בתצהיר המשלים שלה, כי מדובר היה בהערה צינית לציוץ המעוול של אותו אדם, אשר עשה השוואה בין משלוח היהודים למוות על ידי הנאצים ולבין העברת המסתננים למתקן חולות.

195. ההסבר של פז מקובל עליי. טענתה, כי מדובר בתגובה צינית, עולה מהטקסט עצמו. מי שהעלה את ההשוואה לנאצים, זה אותו אדם אחר ולא פז. התגובה של פז הייתה הלכה למעשה הפניית הכעס שלה על המצייץ, בשל ההשוואה שערך, על דרך של שימוש באותה השוואה שהוא עצמו ערך. ניתן היה להביע את הכעס של פז על ההשוואה בדרך אחרת ולא בדרך שנעשתה, שהייתה אומללה למדי, אולם אין בכך כדי להפוך את האמירה שלה ככזו המעידה שהיא ניאוו-נאצית.

196. הציוץ הנ"ל של פז לא רק שאינו תומך, אפוא, בטענת ההגנה של הנתבע בדבר אמת בפרסומים שלו, היינו כי פז הנה ניאוו-נאצית, אלא להפך, במובן זה שפז הסתייגה מההשוואה שערך אותו אדם אחר והרי לו מדובר היה באדם שמחזיק בדעות ניאוו-נאציות, ספק אם היינו שומעים הסתייגות ביחס להשוואה שכזו.

197. לגבי הביטויים "סייעני המסתננים" ו"סייענים", שפז עשתה בהם שימוש (פוסט פז מיום 22.11.15 נספח ג' 2 לתצהיר הנתבע), איני מוצא את הקשר וההקבלה הנטעים על ידי הנתבע בינם ולבין הביטוי "הנאצים ועוזריהם", שכן למילה "סייען" הקשרים רבים ולא מדובר בביטוי בעל גוון "נאצי" ייחודי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

198. כך גם האמירה שלפיה "בכל פעם שיש ידיעה סתומה כזאת (יולדת נדבקת בחיידק אלים, צעירים נדקרו בדרום תל אביב, צעיר תקף שוטר בנוה שאנו), אלה המסתננים. במקרה הטוב אומרים "נתין זר", אינה מעידה על היותה של פז ניאו-נאצית. גם אין זה מובן מאליו כי יש לראות באמירה זו משום אמירה גזענית וזאת משום העובדה שהוכחה בתצהירי פז, שמאז הגעת המסתננים, הפשיעה בדרום ת"א עלתה בצורה משמעותית, כאשר המעורבים בכך הם במקרים רבים המסתננים.

199. איני מוצא בעובדה שהתובעות הכינו במסגרת המחאה ועושות שימוש בחולצות שחורות עם הכיתוב "החזית לשחרור דרום ת"א", בעת הפגנות, משום ראיה כלשהי התומכת בפרסומים של הנתבע אודותיהן.

200. אין לי צורך להיזקק לראיות שהביאו התובעות על מאבקים אחרים שאימצו חולצות דומות, כדי להגיע למסקנה ברורה מאליה זו. גם הטענות אודות שימוש בביטויים "חיילים" או "כנופיה", שלא הוכחו מפאת חוסר הקבילות של הכתבות שצורפו לתצהיר הנתבע, ממילא אין בהן כדי להפוך את התובעות ל"ניאו-נאציות".

201. העובדה כי ברשות פז שוקר חשמלי, אשר לפי עדותה, שאמינה עליי, מוחזק על ידה בשל איומים שקיבלה (עמ' 11 ש' 33 – עמ' 12 ש' 3), מיותר לציין כי אינה מסייעת לנתבע להוכיח את הגנת אמת הפרסום, היינו כי פז היא ניאו-נאצית.

202. אמנם, כפי שהוכח לעיל וכפי שעוד יפורט בהמשך פסק הדין, המחאה דרדרה את פז להתנהלות שבחלקה כוללת אמירות גזעניות ואמירות שאינן לגיטימיות, לרבות מעשים בלתי חוקיים ואת התובעות יחד דרדרה לאי גינוי והשלמה והזדהות על דרך זו, עם מעשים ואמירות כאמור גם מצד ש.ש.פ., שהתנהלותה אף הוכחה כחמורה עוד יותר מההתנהלות הקשה ביותר של פז.

203. עם זאת, תהא ההתנהלות של התובעות חמורה ככל שתהא, אין היא מעידה על כך שהתובעות הנן "ניאו-נאציות". אין במי מהאמירות של התובעות ו/או במי מהמעשים שלהן ו/או במשקל המצטבר של האמירות והמעשים יחד, כפי שהוכחו לפניי בתיק זה, לרבות כשמייחסים לתובעות אחריות גם לחלק מההתנהלות של ש.ש.פ., כפי שעוד יפורט, כדי להעיד על כך שהתובעות הנן ניאו-נאציות, היינו, בעלות "עמדות פשיסטיות אשר תומכות ומעודדות גזענות, לאומנות לבנה, אנטישמיות, הכחשת השואה, שנאה ואלימות כלפי אנשים שאינם לבנים".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

204. בפרשת **בן גביר**, נקבעו, בין היתר, הדברים הבאים, היפים ברמה העקרונית ובשינויים המחויבים גם לעניינינו: **"גם אם זכאי המשיב במסגרת חופש הביטוי למתוח ביקורת נוקבת על תפיסת העולם בה מחזיק המבקש, כמי שנמנה על תנועת "כך" בטרם הוצאה מן החוק, ועל המצע האידיאולוגי של הימין הקיצוני, עמו הוא מזוהה כיום, אין אמת עובדתית בכינויו של המבקש כ"נאצי" על פי כל קנה מידה – בין לצורך השוואה בין התורה הנאצית לזו של הימין הקיצוני בישראל, ואשר המבקש נמנה עליו, ובודאי כך לצורך השוואה בין דרכי פעולותיהן של שתי התנועות שנועדו ליישם הלכה למעשה את המצעים האידיאולוגיים שלהן. בשום תסריט, קיצוני ככל שיהא, לא ניתן לייחס לימין הקיצוני בישראל אידיאולוגיה של רצח עם, ולא נמצא בפעילותו כל יוזמה שהיא המבקשת להוציא לפועל פשעים כנגד האנושות במהות ובתוכן, המאפיינים את המפלגה הנאצית. מדובר, על כן, בכינוי המנותק לחלוטין מכל קשר למציאות העובדתית, ואינו יכול להיחשב אמת. המשיב לא עמד, איפוא, בנטל הוכחת התנאי כי הכינויים שכינה את המבקש – "נאצי" "מלוכלך" ו"קטן" הם, לגופם, אמת) שנהר, עמ' 219). די בכך כדי לשלול מההתבטאויות הפוגעניות את הגנת "אמת הפרסום".**

205. הגנת אמת הפרסום לא עומדת, אפוא, לנתבע ולו בשל כך שלא עלה בידו להוכיח את אמיתות הפרסום, אולם גם היסוד השני והמצטבר, שעניינו, קיומו של עניין ציבורי הנלווה לפרסום, לא הוכח.

206. ה"עניין הציבורי" הנזכר בסעיף 14 לחוק, הוגדר כהשאלה **"האם קיים אינטרס חברתי המצדיק את פרסום הביטוי הפוגעני חרף לשון הרע הטמונה בו"** (שנהר, "דיני לשון הרע, תשנ"ז, עמ' 215 וכן ראה ע"א 723/74 הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' חברת החשמל בע"מ, פ"ד לא(2) 281, 299).

207. וביתר פירוט כפי שתואר על ידי כבי' השופטת פרוקציה בעניין בן גביר: **"השאלה היא אם הפרסום טומן בחובו תועלת לציבור, אם הוא תורם לגיבוש דעת קהל בענין מסוים, אם יש בו כדי לתרום לשיח הדמוקרטי, לשיפור אורחות חיים, וכיוצא באלה. תנאי זה מעלה היבט ערכי הנקבע על פי מדיניות שיפוטית בזמן ובמקום נתון. קיומו של אינטרס ציבורי בפרסום הוא ענין נורמטיבי בעל מימד אובייקטיבי, הנגזר במידה רבה מתפיסות מקובלות בחברה (ר' גביון, איסור פרסום הפוגע בפרטיות הזכות לפרטיות וזכות הציבור לדעת, "זכויות אזרח בישראל – קובץ מאמרים לכבוד חיים ה' כהן, (תשמ"ב) 177, 190-219). ההכרעה ביחס לקיומו של ענין ציבורי נבחנת על רקע נסיבות המקרה (ע"א 439/88 רשם מאגרי מידע נ' ונטורה, פ"ד מח(3) 808)".**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

208. בפשרת בן גביר הסיקה כב' השופטת פרוקצ'יה כי לא מתקיים התנאי של עניין ציבורי וכדבריה: "בנסיבות הענין, אין בהתבטאויות האמורות גם כדי לקדם "ענין ציבורי" בעל חשיבות, הנדרש כיסוד בהגנת אמת הפרסום. עיקרן בדברי עלבון, גידופים, ונאצה שמטרתם נועדה, כל כולה, לפגוע בפרט, ולא לקדם ענין ציבורי אמיתי. הדברים הושמעו שלא במסגרת ביקורת עניינית, נוקבת ככל שתהא, כלפי תנועה אידיאולוגית ומנהיגיה, אלא התמקדו בהשמעת אמירות שנועדו להשפיל ולפגוע. קשה למצוא ענין ציבורי בביטוי שעיקר תכליתו לפגוע ולגדף, ואין מאחוריו אמירה תוכנית עניינית. כזה היה המקרה בענייננו. אין בעצם היותם של הפוגע והנפגע פרטים המוכרים בציבור, והעובדה כי ההתבטאויות הושמעו בכלי תקשורת רב תפוצה, כדי להפוך את האמירות לבעלות ענין ציבורי) שנהר, עמ' 234, ז. סגל, "הזכות לפרטיות מול הזכות לדעת, "עיוני משפט ט (תשמ"ג) 175, 195; פרשת מיכאלי בעמ' 6-565). לא מתקיימת, איפוא, בהתבטאויות המשיב כלפי המבקש הגנת "אמת הפרסום".

209. הוא הדין בשינויים המחויבים לענייננו. פרסומי הנתבע הסתכמו בכינוי התובעות כ"ניאו-נאציות" במסגרת ציוצים קצרים אודות פגישתם עם ראש הממשלה ואודות תוצאות הפגישה הנ"ל, כשלא נלווה לכינוי החריף שבחריפים שבחר הנתבע לתובעות, כל הסבר בפרסום גופו. הוא הדין ביחס לפרסום השלישי.

210. לפיכך, לא ניתן לומר על הפרסומים, כי יש מאחוריהם "אמירה תוכנית עניינית" או כי הפרסום "תורם לגיבוש דעת קהל בענין מסוים" או כי "יש בו כדי לתרום לשיח הדמוקרטי, לשיפור אורחות חיים, וכיוצא באלה".

211. מכאן, שלא היה עניין ציבורי לשמוע את הנתבע, אך מכנה את התובעות כ"ניאו-נאציות", כשהוא לא מפרט את האמירות של התובעות ואת הפעולות שלהן במסגרת התנועה ומדוע לאורם הכינוי לדעתו מוצדק.

212. העובדה שצוין בפרסום הראשון כי הן "מנהיגות של התנועה לגירוש פליטים אפריקאים" ובפרסום השני כי הן "מנהיגות קהילה", נותן אמנם את ההקשר לכינוי, אולם לא נותן כל הסבר להצדקה שישנה לכנות את התובעות בכינוי חריג וחריף זה. הסבר זה מתבקש, שכן נדמה כי אין זה מובן מאליו, בלשון המעטה, כי מי שפועל לגירוש המסתננים הוא בהכרח או בכלל "ניאו-נאצי".

213. טענת הגנת אמת הפרסום נדחית, אפוא.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

הגנת הבעת הדעה בתום לב

214. טענת ההגנה העיקרית של הנתבע מושתתת על סעיף 15(4) לחוק, הקובע כי "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו: ... (4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות".

215. אלא כפי שכבר נאמר, לנתבע לא עומדת הגנה זו וזאת משני טעמים, האחד, משלא עולה מהפרסומים עצמם, כי מדובר אך בהבעת דעתו של הנתבע, אלא כאמור, עולה מהם ייחוס עובדה לתובעות, עובדת היותן "ניאו-נאציות" וטעם השני, כי גם לו הייתי מקטלג את הפרסומים כהבעת דעה, הם לא נאמרו בתום לב.

216. יפים לעניינינו בשינויים המחויבים, הדברים שנאמרו על ידי כב' השופטת ארבל בעניין **בן גביר** (ס' 18 לפסק דינה):

"18. האם הדברים שנאמרו מפי המשיב אינם אלא הבעת דעה? ... 19. נחזור ונביא את הדברים שאמר המשיב: "מותר להתגונן מול אנשים כאלה? מותר להתגונן מול איתמר הנאצי הקטן הזה? מותר, נכון? מותר". וכן: "סתום את הפה. אתה נאצי מלוכלך וקטן". השאלה האם מחזיק אדם באידיאולוגיה זו או אחרת, היא בעיקרו של דבר שאלה עובדתית. ייתכן אמנם שלא תמיד יהא זה קל להכריע בה, אולם מדובר בשאלה שכעיקרון המענה לה מצוי בעולם העובדה. שנהר מציין בספרו כי "הגנת הבעת הדעה אינה מגינה על ייחוס שגוי של דעות לאדם אחר, אלא אם הייחוס עצמו נוסח כהבעת דעה" (שנהר, בעמ' 310; עניין ספירו, בעמ' 55). עמדה זו מקובלת עליי. המערער מוכר בציבור כמי שמחזיק בדעות קיצוניות. בתקופה בה שודרה התכנית הוא לקח חלק בפעולות מחאה קיצוניות שכוונו נגד ראש הממשלה דאז. פעולותיו אלה, כמו גם פעולות של אחרים, הן שהעלו ככל הנראה את חמתו של המשיב. זכותו של המשיב למתוח ביקורת קשה, חריפה ובוטה על המערער ואחרים אינה יכולה להיות נתונה בספק. "כללי המשחק" בתכנית פופוליטיקה, המביאים עד מהרה לסערת הרוחות, לעליית טון הדיבור ולהקצנה בבחירת המילים, נהירים אף הם, ואין חולק כי שיג ושיח מסוג זה המתקיים בתכנית זו מצוי בלב לבו של חופש הביטוי וכלל אינו עומד לדיון. התבטאויותיו של המשיב כלפי המערער הן העומדות לדיון ובבואנו להעבירן במבחנו של המחוקק לא ניתן להתעלם מכך שבמוקדן קביעות עובדתיות – "איתמר הנאצי הקטן הזה" ו"אתה נאצי מלוכלך

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

וקטן". מדובר בקביעה קצרה ונחרצת, בה מקופל כל הרע והשלילי שמגולם בכינוי "נאצי", לרבות התמיכה בהשמדת עם, ברצח המוניים חסר אבחנה. מהדברים שהטיח המשיב במערער לא ניתן ללמוד ולו במרומז על כך שדעתו שלו היא כי עמדותיו של המערער מקבילות או זהות לאלה של הנאצים. הוא קבע הדברים נחרצות, ברורות, באופן שאין זה בלתי סביר לקבוע כי הצופה הסביר – לא כל שכן צופה שאינו מכיר את המערער ואת דעותיו – היה מבין את הדברים כקביעה עובדתית לפיה המשיב מחזיק באידיאולוגיה נאצית או באידיאולוגיה זהה לה. 20. יהיה מי שיאמר שהיסוד של הבעת דעה מתגלה באותה שאלה או אמירה של המשיב האם מותר להתגונן מפני המערער. אלא שאמירה זו היא שולית וטפלה לעיקר – גידוף המערער - ולא ניתן לומר כי יש בדברים הבחנה והפרדה בין הפן העובדתי לזה של הבעת הדעה... בנוסף, אני רואה חשיבות להבהיר כי לטעמי, לא ניתן לראות בדברים משום הגבלה של חופש הביטוי – את ביקורתו על המערער היה המשיב חופשי להביע. הוא היה חופשי להשמיע דברים נוקבים, קשים, הוא אף היה יכול להבהיר מדוע לטעמו אין כל הבדל בין דרכו ומעשיו של המערער לבין מעשיהם של הנאצים, אולם כך לא נעשה (ראו והשוו: ע"א 698/77 ועדת עדת הספרדים בירושלים נ' ארנון, פ"ד לב(2) 183 (1978)). סיכומם של דברים, הגנת הבעת הדעה אינה עומדת למשיב מהטעם שאין בדברים הבעת דעה וככל שקיים בהם יסוד שכזה, הרי שהוא אינו מובחן מהיסוד העובדתי שבדברים. בנוסף, אין לראות בדברים משום ביקורת עניינית, גם אם חריפה, על המערער והתנהלותו אלא אמירות שמטרתן העיקרית לבזות את המערער ולהשפילו. אני רואה מדוע זה יפרוש החוק את הגנתו על התבטאויות אלה, משאין בהן לקדם תכלית מהתכליות העומדות ביסודו של חופש הביטוי. משכך, אני סבורה כי יסוד הבעת הדעה אינו מתקיים בדברים שאמר המשיב ולפיכך אני רואה צורך להידרש ליתר יסודות ההגנה, ובפרט לחזקת תום הלב".

217. כך כאמור גם לעניינינו. אין בפרסומים של הנתבע בדל של ראיה לכך שמדובר בהבעת דעה אישית של הנתבע אודות התובעות. מדובר בפרסומים קצרים, בהם מכנה הנתבע את התובעות "ניאו-נאציות". הא ותו לא.

218. לנתבע כאמור לא עומדת הגנת הבעת הדעה גם מהסיבה שאין לראות בדבריו ככאלה שנאמרו בתום לב.

219. החוק קובע לעניין זה כך: "16 (א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב. (ב) חזקה על הנאשם או הנתבע

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה: (1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו; (2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא; (3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15".

220. לדידי, הנתבע בכל מקרה לא עומד בתנאי הנדרש בסעיף 16(א), שכן לא ניתן לומר על הפרסומים שלו כי הם "לא חרגו מתחום הסביר באותן הנסיבות". כך או אחרת, לדידי חל סעיף 16(ב)(3), שכן הוכח כי הנתבע "נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15".

221. לא היה כל צורך או מקום, לכנות את התובעות "ניאו-נאציות", על מנת לבקר, אפילו בצורה חריפה ביותר, את האופן שבו הן מנהלות את תנועה המחאה והמאבק של התנועה במסתננים.

222. לו ביקש הנתבע להביע ביקורת כאמור בתם לב, יכול היה וחייב היה, להביא בציוצים שלו, גם אם תמצית של התמצית (כמתבקש במדיה מסוג זה, שיריעתה צרה מלהכיל דיסרטציות ארוכות), של הראיות שהביא במסגרת התיק דנא ועל בסיס זה להביא את דברי הביקורת.

223. תחת זאת, בחר הנתבע לכנות את התובעות בכינוי הבזוי ביותר שקיים וללא כל הסבר. התנהלות שכזו מעידה על כוונה לפגוע ולא על רצון לעורר שיח ציבורי ענייני ולהביע דעה, גם אם חריפה ביותר, בתם לב.

224. כאן בדיוק המקום להפנות לדבריה של כב' השופטת ארבל בפרשת **בן גביר** (ס' 21 – 23 לפסק דינה), שנאמרו בהקשר של השיח הציבורי. דברים אלה מתקשרים בדיוק לחריגת הנתבע מתחום הסביר ולכוונתו, לפגוע בתובעות מעבר לנדרש לשם הגנת הערכים המוגנים על ידי סעיף 15, שעיקרם חופש הביטוי והזכות להביע דעה, גם אם חריפה ולא נעימה.

225. אביא להלן ציטוט של חלק מהדברים שנאמרו שם, אשר כאמור יפים גם לפרסומי הנתבע: "קיים פער ניכר בין הטלת מגבלות על השמעתן של דעות מתריסות או של ביקורת נוקבת לבין מצב בו הדיון הציבורי הוא כזה שאין הדוברים רואים עצמם מחויבים להצגת עמדה או להבעת דעה, אלא מסתפקים או מתמקדים בהטחת גידופים, או שאינם משכילים לבטא עמדתם מבלי שיעצימוה על ידי שימוש חסר כל פרופורציה, ופעמים רבות גם חסר כל בסיס, במוטיבים מתקופת השואה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

מסופקני אם מי מהדוברים העושה שימוש בביטויים מעין אלה נכון אכן להמעטה מחשיבות לקחי השואה על ידי השוואתה לאירועי ההווה, וראוי כי בטרם מותרות חרצובות הלשון יבוא אדם חשבון עם עצמו האם נכון הוא ליטול חלק בפגיעה שכזו. השמירה על רמת הדיון הציבורי ועל תרבות השיח בישראל היא אינטרס חברתי חשוב שכל מי שחופש הביטוי יקר ללבו צריך להיות חרד לה. הענקת הגנתו של חופש הביטוי לדברים שאין בהם אלא חרפות ונאצות סופה שתחליש את מעמדה האיתן של חירות זו. היא פוגעת באפשרות להציג עמדות ודעות ולקיים דיון בהן באופן שיגשים הלכה למעשה את "שוק הרעיונות" בו מתחרים רעיונות, הגיגים ותפישות עולם זה בזה. באופן זה עשויה להיפגע גם יכולתו של הציבור לגבש לו עמדות ודעות, שהיא מעמודי התווך עליהם נשענת חירות הביטוי, ונגרמת פגיעה קשה בחינוך לסובלנות ולאזרחות טובה. הטיפול בתופעה האמורה צריך שיעשה במישור החברתי והחינוכי, על דרך של שיח ודיון ציבורי.

226. בכל הצניעות והענווה המתבקשות, אני מסכים לחלוטין עם דברים נוקבים אלה. בתביעה דנא עסקינן בלשון הרע והרי כבר נאמר - "מוות וחיים ביד הלשון" (משלי י"ח פסוק כ"א).

227. גם מתוך כך יש לגזור את החשיבות של שימוש פרופורציונלי במילים שאנו בוחרים כדי לבטא ביקורת חריפה ולגיטימית ובפרט כשמדובר בעיתונאי, אשר מצופה ממנו, אולי ביתר שאת, לשקול מילים וזאת גם כאשר הוא מתבטא במרחב הציבורי שלא באופן פורמאלי במסגרת עבודתו.

228. הנתבע חרג, אפוא, מן הנדרש ומן המותר בפרסומיו כלפי התובעות בהקשר של תם הלב הנדרש לפי החוק.

229. העובדה שבעבר התבטא הנתבע בביטויים זהים גם כלפי אחרים, בהקשר לנושא המסתננים (הוא כינה את סגנית שר החוץ, ציפי חוטובלי, כ"ניאו נאצית", בציוץ בטוויטר, ראה נספח ג' לתצהיר ההפרכה של פז), מעידה לכאורה על שימוש לא זהיר מצד הנתבע ברטוריקה שהוא מאמץ במסגרת ציוציו, לפחות ביחס לנושא המסתננים.

230. גם טענת ההגנה של הבעת דעה בתום לב, כפי שנקבע ביחס להגנת אמת הפרסום, נדחת, אפוא.

231. לסיכום הדיון בטענות אלה, יפים גם לעניינינו, דבריה הבאים של כב' השופטת פרוקצ'יה בעמ' 86 לפסק הדין בעניין **בן גביר**: "**התבטאויותיו של המשיב מהוות לשון הרע על המבקש, והן אינן חוסות בצל אחת ההגנות המוכרות בחוק איסור לשון**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

הרע. בין הגנת אמת הפרסום, ובין הגנת תום הלב. המשיב חרג מגבולות הבעת הדעה, ופגע בשמו של המבקש מעבר לאיזון הראוי בין הזכות לשם טוב לבין הזכות לחופש ביטוי בכלל, וחופש ביטוי בעניינים ציבוריים בתקשורת, בפרט. לא נשמרה האבחנה הראויה, גם אגב שימוש באמצעי התקשורת, בין הבעת דעה ביקורתית הוגנת לבין השפלה וביזוי של הזולת. גם שמו של אדם, המעורב בענייני ציבור, החשוף בעמדותיו ובהתנהגותו לביקורת נוקבת ככל שתהא, אינו הפקר, וכבודו אינו נתון למירמס, ואין חירות לנאצו ולהלום בו בדרך החורגת מתחום הסביר גם בתחומי חופש הביטוי בשיח הציבורי. גם אם המבקש מהווה מושא לביקורת קשה בעיני רבים הן בשל האידיאולוגיה בה הוא מחזיק, והן בהתנהגותו ליישום רעיונותיו הפוליטיים, הוא זכאי להגנה על כבודו ועל שמו במידה הראויה בגבולות החוק".

סעד הפיצויים

232. לאחר שקבעתי כי פרסומי הנתבע מהווים לשון הרע ולאחר שנשללו הגנות אמת הפרסום והבעת הדעה, יש מקום לאמוד את סכום הפיצוי המגיע לתובעות בנסיבות העניין.

233. לטענת הנתבע, במקרה דנא, התנהלות התובעות מצדיקה, לכל היותר, פסיקת פיצויים לבזז, כפי שנעשה בפרשת **בן גביר** או הפחתת הפיצוי לכדי אפס מכוח אשם תורם של התובעות בשיעור 100%.

234. המטרות והשיקולים בקביעת גובה הפיצוי במסגרת תביעת לשון הרע פורטו בפסקי דין ברבים, לרבות בפרשת **בן גביר**, כמפורט להלן (סי' 32 לפסק דינה):

"המטרה העיקרית בפסיקת פיצוי בגין לשון הרע היא, בדומה למקובל בדיני הנזיקין הכלליים, השבת מצב הנפגע לקדמותו, והעמדתו במצב בו היה נתון אלמלא פורסמו דברי לשון הרע. פסיקת הפיצוי עשויה גם לבטא הכרה שיפוטית בעוולה שנגרמה לנפגע בלא הצדקה, ובצורך לשקם את הפגיעה בשמו שנגרמה לו ואת מעמדו בקרב החברה הסובבת אותו... יש ומתלווה לפיצוי יסוד של הרתעה מפני פגיעה בשמו של אדם, וכן גורם של חינוך הציבור לערכים... שיעור הפיצוי נגזר, בין היתר, מחומרת הפגיעה שארעה. ככל שאופי ההאשמות המיוחסות לנפגע חמורות יותר, כך ראוי להגדיל את סכום הפיצוי... עשיית שימוש בתיאורים פוגעניים במיוחד יצדיקו החמרה בפסיקת הפיצויים (על החמרה בפסיקת הפיצויים בייחוס תכונות נאציות לאדם ראו פרשת אלוני, בעמ' 531; פרשת ברדוגו 2001). על החמרה בפסיקת הפיצויים עקב ייחוס תכונות אופי שליליות לאדם ראו,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-05-5639 פז ואח' נ' רונאל

פרשת קליין, שם). עוד יתחשב בית המשפט בתפוצת הפרסום, והיא תהווה שיקול חשוב בקביעת גובה הפיצוי... להתנהגות הניזוק ולמעמדו קודם לארוע הפגיעה ולאחריו ינתן משקל בהערכת הפיצוי. כן ינתן משקל להתנהגות הפוגע בעת הפרסום, לפניו, ולאחריו. ינתן משקל לעובדת התנצלותו, או סירובו להתנצל, ודבקותו באמירות הפוגעניות בלא לחזור בו מהן... בצד כל אלה, בית המשפט עשוי להתחשב לצורך פסיקת פיצוי בנתונים שיובאו לפניו בדבר שמו הרע של הנפגע, או בדבר אופיו, עברו, מעשיו או דעותיו ככל שאלה נוגעים במישרין ללשון הרע (שנהר, עמ' 376; ע"א 9258/04 חורי נ' חברת כל אל-ערב בעמ', תק-על 2005(2), 4243).

וממשיך בית המשפט בקשר להוצאת לשון הרע על איש ציבור (אפשר לראות בתובעות ובפרט בפז, נשות ציבור וזאת מתוקף העובדה שנטלו על עצמן להוליך מחאה ציבורית נגד ההסתננות והמסתננים ולהופיע בציבור במסגרת מחאה זו): "אשר לפיצוי על פגיעה בשמו של איש ציבור, שני כוחות מושכים לכיוונים נוגדים: מצד אחד, מילוי תפקיד ציבורי מניח חשיפתו של איש ציבור לביקורת ציבורית, ובכלל זה ביקורת פוגענית שאינה מוגנת בחוק; חשיפה זו, מדעת, עשויה להשתקף בשיעור הפיצוי הנפסק. מצד שני, ישנם מצבים בהם הפגיעה בשמו הטוב של איש ציבור הינה הרסנית לתדמיתו ולמעמדו הציבורי בהשוואה לפגיעה באדם פרטי. פגיעה כזו עלולה להיות פגיעה אנושה, ולהשפיע במישרין על יכולתו להמשיך בתפקידו הציבורי. שיקול הדעת השיפוטי לענין הסעד מתחשב בפגיעה כזו".

השיקולים באומדן הפיצוי המנותקים מהתנהלות התובעות

235. הפרסומים כלפי התובעות היו בעלי עוצמה ניכרת ביותר, אולי מן הניכרות ביותר שאפשר לפרסם בגנותו של אדם.

236. ראה בעניין זה הדברים שנאמרו בס' 8 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה אשר חלים גם על התביעה דנא, מקום שלשון הרע היה דומה ביותר ("ניאו-נאצי" במקום "נאצי"): "מושג הנאציזם ניצב, איפוא, כאנטי-תיזה לגרעין הקשה הטמון בתפיסת הקיום הדמוקרטי של החברה בישראל; השימוש בו לצורך פגיעה בדימויו של אדם הוא מן הקשים שבגינניים. עוצמת ההשפלה והביזוי המתלווים לדימוי כזה היא עמוקה, והוא אינו דומה באופיו לכל גינוי אחר, והוא פוגעני ככל שיהא. כינויו של אדם בישראל "נאצי", והשוואתו למי שנימנה על החשוד שבמשטרים בעידן המודרני, מקוממת בעומק העיוות שבה, ומעוררת תחושת ביזוי והשפלה. מושג זה לא איבד גם בשפת הרחוב את המישקע האסוציאטיבי הקשה הנלווה לו בהקשרו ההיסטורי. האפשרות כי אומר הדברים לא התכוון לייחס להתבטאויותו הפוגעניות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

את מלוא עומק המטען השלילי הנילווה להם בעיני הנפגע ובעיני ציבור השומעים, אינה מעלה ואינה מורידה לענין טיב הפגיעה ועוצמתה בהקשרם האובייקטיבי, ובעיני האדם הסביר, והקשר זה הוא המבחן הקובע".

237. ביחס לפז, מדובר בשלושה פרסומים נפרדים, אם כי אלה נעשו באותו היום ובסמיכות זמנים, כך שהאפקט המצטבר שלהם, לכאורה חלש יותר בהשוואה למצב שבו שלושת הפרסומים היו נעשים בהפרשי זמנים גדולים יותר וגם זאת יש לקחת בחשבון בעת פסיקת הפיצוי. ביחס לצמח, מדובר פרסום אחד.

238. עוד שיקול רלוונטי ביחס לגובה הפיצוי, הנו כי בעוד אשר בפרסום הראשון אין אזכור לשמן של התובעות, אלא רק את תמונתן, בפרסומים השני והשלישי, המתייחסים לפז, שמה של פז מוזכר.

239. הפרסומים נעשו בחשבון הטוויטר של הנתבע, אשר הוכח כי לו "לא מעט עוקבים מחו"ל", כפי שהודה בחקירתו הנגדית (עמ' 30 ש' 21 – 22). בסיכומיהן טוענות התובעות כי לנתבע כ-12.5 אלף עוקבים מהארץ ומחו"ל. נדמה כי הנתבע אינו מתכחש לכך.

240. הנתבע, כפי שהעיד על עצמו בכתב הגנתו, הנו "בעל תואר ראשון בהיסטוריה מאוניברסיטת תל אביב, ומשמש כעורך וכותב בעיתון 'הארץ'. שימשתי כעורך חדשות החוץ כחמש וחצי שנים, וכיום אני כתב ועורך לענייני מדע ב'הארץ'. מדובר אם כן בעיתונאי, שכיהן בתפקידים בכירים באחד העיתונים המוכרים בישראל ועדיין מכהן בתפקיד בעיתון הנ"ל.

241. בשל כך, נדמה כי דברים שיוצאים מפיו, מקבלים אולי תשומת לב רבה יותר, מאשר ציוצים של אדם פלוני בלתי מוכר. יתכן כי דבריו גם מקבלים משקל רב יותר, מבחינת המהימנות שלהם, שכן מצופה מעיתונאי להיות אחראי וזהיר בפרסומיו.

242. מסקנה זו אינה משתנה לדעתי, גם כאשר העיתונאי מביע את דעתו שלא במסגרת תפקידו הרשמי בעיתון, אלא למשל, בחשבון טוויטר פרטי, כפי שטען הנתבע לגבי חשבון הטוויטר שלו, בו פרסם את הפרסומים אודות התובעות (עמ' 29 ש' 1 – 4).

243. הוכח כי הפרסומים של הנתבע גררו התקפות משולחות רסן על פז ברשתות החברתיות (נספח יט' לתצהירה). כך גם לגבי צמח, באמצעות מה שהיא מכנה "פסקווילים" שהופצו במקום מגוריה (ראה נספח יד' לתצהירה).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

244. הנתבע לא הביע כל חרטה על הפרסומים ולא מצא לנכון להתנצל בפני התובעות, חרף הציוץ המבהיר, שכאמור מתוכו אפשר להסיק כי הנתבע כשל בניסוח הפרסומים. גם בחקירתו הנגדית, המשיך באותו הקו ואף אמר במפורש כי הוא עדיין עומד מאחורי הפרסומים במלואם (עמ' 28 ש' 25 – 26).

245. גם העובדות הנזכרות לעיל, משפיעות, אפוא, לחומרה מבחינת גובה הפיצוי, כפי שצוין בפרשת בן גביר: **"תורם לחומרה גם סירובו הנחרץ של המשיב להתנצל בפני המבקש על הפגיעה בכל הקשר שהוא"** (ס' 33 לפסק דינה של כב' השופטת פרוקצ'יה).

246. מנגד, לזכות הנתבע אפשר לזקוף את העובדה שהוציא בעקבות מכתב ההתראה שקיבל, את הציוץ המבהיר וזאת כבר למחרת היום וזמן קצר ביותר לאחר הפרסומים.

247. הציוץ המבהיר ריכך את האפקט הקשה של הפרסומים על שמן של התובעות וכאמור, העובדה שהנתבע עדיין חושב שהתובעות הן ניאו-נאציות, אינה גורעת מהמסקנה הנ"ל (ראה שנהר סעיף 26.3.3 שכבר צוטט לעיל), שהרי האיסור הוא על פרסום לשון הרע ולא על המחשבות של אדם, אותם הוא שומר לעצמו.

האם מוצדק להפחית את הפיצוי

248. הבסיס הנורמטיבי להפחתת הפיצוי בשל התנהלות הנפגע, מושתת בראש ובראשונה על סעיף 22(2) לחוק, הקובע:

"22. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע אין להביא ראייה או לחקור עד בדבר שמו הרע של הנפגע או בדבר אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו הפגומים, אלא במידה שפרטים אלה נוגעים במישרין ללשון הרע המשמשת נושא למשפט, או שבית המשפט התיר הבאת ראייה או חקירת עד כאמור –

(1) במשפט פלילי, אחרי הרשעת הנאשם – להמתקת דינו;

(2) במשפט אזרחי, אחרי ההחלטה שהנתבע חייב בפיצויים – להפחתת הפיצויים;

(3) במידה שהנפגע מצדו העיד או הביא ראייה או חקר עד בדבר שמו, אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו הטובים;

(4) אם שוכנע בית המשפט שהדבר דרוש לעשיית צדק ולגילוי האמת, אם בעמידה על מהימנות עדותו של הנפגע ואם בדרך אחרת".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

249. כן עמד על כך גם המלומד שנהר בספרו, "דיני לשון הרע" בס' 26.2.4 – 26.2.28, שם נכתב בין היתר: "מסעיף 22 עולה, כי בית-המשפט רשאי להתחשב לצורך הפחתת הפיצויים לא רק בשם הרע שיצא לתובע, אלא גם ב"אופיו, עברו, מעשיו או דעותיו הפגומים", בין אם הללו ידועים לציבור ובין אם לאו...".

250. אם כן, מחד, "...בית המשפט עשוי להתחשב לצורך פסיקת פיצוי בנתונים שיובאו לפניו בדבר שמו הרע של הנפגע, או בדבר אופיו, עברו, מעשיו או דעותיו ככל שאלה נוגעים במישרין ללשון הרע" (שנהר, עמ' 376; ע"א 9258/04 חורי נ' חברת כל אל-ערב בעמ', תק-על 2005(2), 4243), אולם מאידך, "גם אדם ששמו הוכתם בשל התנהגותו, דעותיו, והרקע ממנו בא, זכאי לכך ששמו לא יושחר בלא הצדקה" (עמ' 90 לפסה"ד בעניין בן גביר).

251. כאשר עסקינן בשאלת ההצדקה להפחתת הפיצוי במסגרת סעיף 22(2) לחוק, ובהתייחס לעניין שעומד לדיון בתיק דנא ונסיבותיו, יש לזכור כי חופש הביטוי (שכולל בחובו גם את החופש למחות ולהפגין), הוא ערך עליון במדינה דמוקרטית וכפי שנאמר: "המדינה הדמוקרטית מקנה לאזרחיה ולתושביה כלים חוקיים מגוונים להגשמת מטרותיהם הפוליטיות, החברתיות והציבוריות. הקלפי הוא כלי מרכזי אך אין הוא כלי שוטף. הביטוי החופשי הוא אחד הכלים החשובים להגשמת השותפות הדמוקרטית. מכאן החירות העומדת לכל אדם במדינה הדמוקרטית להביע באורח חופשי את התרעומת שבליבו. מכאן החירות העומדות לו לאדם להביע את דעתו בעניינים שעל סדר היום, אפילו יהיו אלה דעות קיצוניות ומכעיסות, ואפילו ינוסחו בלשון צורמת ומקוממת. איש איש ולשונו, איש איש ואופיו, איש איש והרקע התרבותי בו צמח. חירות זו, ולצידה זכויות פוליטיות ואזרחיות אחרות, הן התחליף הטוב ביותר לנקיטה בצעדים אלימים ובלתי-דמוקרטיים, ששיטתנו שוללת מכל-וכל. הביטוי הוא שסתום רב-עוצמה העוצר בעד האלימות הפיזית מלהתפרץ. מטעם זה, אף מגשים חופש הביטוי את האינטרס בשמירה על יציבות החברה והמשטר... גם חברה בעלת יסודות דמוקרטיים איתנים נדרשת לעיתים להגביל ביטויים הפוגעים בפרט, בחברה או במשטר (ולשם כך קיימות נורמות שונות - חקיקתיות והלכתיות), אולם כל זאת, מבלי לפרוץ את הגדרות ומבלי לפגוע, מעבר להכרחי, בחופש הביטוי. פגיעה יתרה כזו סופה שתקום על יוצרה (וראו, בעניין זה, למשל, את דברי הנשיא שמגר בד"נ 9/77 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' הוצאת עתון "הארץ", פ"ד לב(3) 337, 361 (להלן: ד"נ הארץ), ודברי הנשיא ברק בפרשת כהנא הנ"ל). התרופה לדיבור הפוגע – היא דיבור נוסף. התגובה לביטוי הבוטה היא במלל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

הנפת היד – היא תגובתו של הבריון" (ס' 17 לפסק דינו של כב' השופט ריבלין בפרשת בן גביר).

252. וכן ראה דבריה של כב' השופטת ארבל בפרשת בן גביר בס' 4 לפסק דינה: "אכן, חירות הביטוי מובילה את מחנה זכויות האדם ואחריה הולכות בסך חירויות אחרות שכל חיותן נגזר מהיכולת הנתונה לאדם לפרוץ את סגור ליבו, ליתן דרור למחשבותיו, להביע את אשר על ליבו, לשאול, לחקור, לתהות, לבקר, להתריע, למחות ולזעוק".

253. עם זאת, חופש הביטוי אינו בלתי מוגבל: "אכן, הדיבור, הוא עצמו, עלול לגרור אחריו אלימות; דעות אנטי-דמוקרטיות, עלולות, הן עצמן, להביא לכיליונה של הדמוקרטיה; ההגשמה העצמית של המתבטא, היא עצמה, עלולה לפגוע בהגשמתו העצמית של הנפגע מן הביטוי. "חופש הביטוי בא להגן על הדמוקרטיה, אך לעתים אין מנוס מהמסקנה, כי הוא גם עשוי לפגוע בה" (פרשת כהנא הנ"ל). כך לגבי הדמוקרטיה בכלל, וכך לגבי אינטרסים אחרים שחופש הביטוי, מלכתחילה, בא לקדם. חופש הביטוי לא ניצב בדד במערך הזכויות והאינטרסים, וחירות, כך שנינו, אין פירושה הפקרות. על כן, גם חברה בעלת יסודות דמוקרטיים איתנים נדרשת לעיתים להגביל ביטויים הפוגעים בפרט, בחברה או במשטר (ולשם כך קיימות נורמות שונות - חקיקתיות והלכתיות)... " (ס' 17 לפסק דינו של כב' השופט ריבלין בפרשת בן גביר).

254. וכן ראה דבריה של כב' השופטת ארבל בפרשת בן גביר בס' 4 לפסק דינה: "יחד עם זאת, היקפה של חירות זו אין משמעו כי היא מעניקה הגנה מלאה לכל ביטוי וכי היא בלתי מסויגת (בג"ץ 316/03 בכרי נ' המועצה לביקורת סרטים, פ"ד נח(1) 249, 260 (2003) וההפניות שם, להלן: עניין בכרי; בג"ץ 2194/06 מפלגת שינוי – מפלגת המרכז נ' יושבת ראש ועדת הבחירות המרכזית, תק-על 2006(2) 4500 (2006)). כמרבית החירויות גם חירות זו אינה מוחלטת ויש שהיא נסוגה מפני ערכים אחרים המבקשים זכות קיום לצידה וראויים להגנה. כך האיסור על פגיעה בשם הטוב, האיסור על פרסומי תועבה והאיסור על פרסום הסתה לגזענות ופרסומי המרדה, האיסור על החזקת פרסום המסית לאלימות או לטרור והאיסור על גילויים של סודות רשמיים. כל אלה ואחרים מסייגים את חופש הביטוי לשם הבטחת קיומם של אינטרסים וחירויות אחרים שהמשטר הדמוקרטי חפץ בהם".

255. נקודת המוצא היא, אפוא, שלתובעות הייתה זכות יסוד למחות, להפגין ולהתבטא וכי זכות זו כוללת כמובן גם ביטויים קשים. מכאן, שיש לבחון בקפידה את

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

ההתנהלות ואת האמירות של התובעות שהוכחו לפניי בתיק זה ולברור מתוכן, ככל שקיימות, אך ורק את אותן האמירות ואותה התנהלות, אשר חצתה לכאורה את הגבול ואשר ניתן לומר עליהן כי הן יצרו לתובעות שם הרע או כי הן מעידות על כך שאפיין, עברן, מעשיהן או דעותיהן, הנם פגומים וכי הדבר מצדיק הפחתת הפיצוי בהתאם לס' 22 לחוק.

השיקולים להפחתת הפיצוי לפז

256. אם אני צריך לברור מתוך חומר הראיות שהובא בתיק זה ואשר עיקריו אף הובאו וצוטטו בגוף פסק דיני לעיל, אך ורק את אותן האמירות והמעשים של פז אשר מקיימים את תנאי סעיף 22(2), ישנם מספר כאלה.

257. נתחיל מזה שהוכח בהרחבה בפסק הדין לעיל כי פז ו.ש.פ. ערכו סיורים קבועים בגינת דה מודינה וכי במהלך סיורים אלה, השתיים מתחקות ובולשות אחר המתנדבים וילדי המסתננים הקטינים ואף מצלמות אותם בסרטוני וידיאו באמצעות הטלפון הנייד של ו.ש.פ., תוך כך ששתייהן מפנות כלפיהם (בין אם בקרבתם ובין במהלך שיחה עמם, שנוצרת אך ורק עקב פעולת הצילום וההתחקות ושלא מרצון האחרונים), אמירות מתריסות ומזלזלות. כפי שעולה מהסרטונים, ההתנהלות הזו הייתה מטרידה ביותר מבחינת המתנדבים וכתוצאה מכך, הם אף נאלצו להזמין משטרה למקום.

258. לדידי, ההתנהלות הנזכרת לעיל של פז, היא התנהלות בעייתית ביותר, אשר אף מהווה לכאורה בגדר הטרדה מאיימת, לפי סעיפים א', ב' (1) ו-ב' (3) לחוק למניעת הטרדה מאיימת, תשס"ב-2001, אשר מגדיר הטרדה מאיימת כ- "א) הטרדה מאיימת היא הטרדתו של אדם בידי אחר בכל דרך שהיא או נקיטת איומים כלפיו, בנסיבות הנותנות בסיס סביר להניח כי המטריד או המאיים עלול לשוב ולפגוע בשלוות חייו, בפרטיותו או בחירותו של האדם או כי הוא עלול לפגוע בגופו. (ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), הטרדה מאיימת כלפי אדם יכול שתהא, בין השאר, באחד מאלה: (1) בבילוש, במארב או בהתחקות אחר תנועותיו או מעשיו, או בפגיעה בפרטיותו בכל דרך אחרת; (2) בנקיטת איומים בפגיעה בו או במאיים עצמו; (3) ביצירת קשר עמו בעל פה, בכתב או בכל אמצעי אחר; (4) בפגיעה ברכושו, בשמו הטוב, או בחופש התנועה שלו; (5) בעיסוק בשמירה בבית משותף בניגוד להוראות לפי חוק הגבלת שירותי שמירה בבתים משותפים, התשס"ט-2008. (ג) לעניין חוק זה אחת היא אם המעשים המפורטים בסעיפים קטנים (א) או (ב) נעשו כלפי האדם או כלפי אדם אחר הקרוב לו, בין במפורש ובין במשתמע, בין במישרין ובין בעקיפין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

259. טענות פז וש.ש.פ., שנשמעו במסגרת הסרטונים עצמם, שלפיהן מותר להן לצלם את ילדי המסתננים ואת המתנדבים בגינה, שכן מדובר במקום ציבורי, אינן נכונות ואינן אלא בגדר התחכמות.

260. כאשר אדם בגינה ציבורית, מתחקה אחר אדם אחר, די בכך כדי להוות הטרדה וכאמור, אפילו הטרדה מאיימת לפי חוק. הוא הדין וביתר שאת, כאשר אותו אדם גם מצלם את אותו האדם האחר, מציב לו בפרצוף מצלמת טלפון נייד ומטיח בו אמירות מתריסות ומזלזלות.

261. אין צורך להיות משפטן מדופלם, כדי להבין שהתנהלות מעין זו, אינה חוסה תחת החופש לצלם סרטונים בגינה ציבורית או תחת החופש להסתובב בגינה כזו.

262. לא בכדי, גם השוטר ששוחח עם פז, לאחר שהמשטרה הוזמנה למקום על ידי מתנדבים שהרגישו מוטרדים מהתנהלות פז וש.ש.פ., ציין בפניה כי צילום המתנדבים בגינה עשויה להיחשב כהטרדה (כפי שנראה בסרטון "מטרידות ילדים ב" דקה 1:50 – 3:10), כלומר שלהתנהלות הפסולה הזו יש גם היטב פלילי ולא רק אזרחי.

263. העובדה שלפי הסרטונים, ש.ש.פ. היא זו המצלמת, אין בה כדי להפחית כהוא זה מהאחריות של פז, שכן שההטרדה בוצעה לא רק על ידי ביצוע ההסרטה, אלא גם מעצם ההתחקות והבילוש אחר המתנדבים והילדים, תוך הטחת אמירות מתריסות כלפיהם כאמור לעיל וממילא פז גם הייתה מודעת לכך ש.ש.פ. מסריטה, כפי שניתן לראות בסרטונים עצמם, בין היתר מכך שפז מדברת אל המצלמה.

264. על כן, כל האקט הזה בגינה, כולו, לרבות ההסרטה, הוא בגדר מעשה שנעשה על ידי פז וש.ש.פ. בצוותא חדא, כשכל אחת מודעת להתנהלות של השנייה.

265. מדובר אם כן בהתנהלות, שאינה רק פרובוקטיבית ומתריסה, אלא כאמור גם התנהלות שמהווה הטרדה של ממש של הילדים והמתנדבים ואשר לדידי מקיימת את הנדרש כדי להצדיק הפחתת הפיצוי מכוח סעיף 22 לחוק, בפרט שמדובר בהתנהלות קבועה של פז ולא במקרה חד פעמי וכן בפרט שההתנהלות מכוונת כלפי קטינים ומתנדבים ששומרים עליהם.

266. מיותר לציין כי התנהלות מסוג זה, לא יכולה להיחשב כמימוש כדין של חופש הביטוי או חופש המחאה של פז.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

267. זאת ועוד - הוכחו אמירות רבות של פז, שאוזכרו בפרקים הקודמים של פסק הדין ואשר אינן לרוחו של הנתבע ואולי גם מבחינה אובייקטיבית הן מכוערות, אולם אלה לדידי חוסות תחת חופש הביטוי ועל כן אין מקום להפחתת הפיצוי בשל אמירתם.

268. לא כך הם פני הדברים, כאשר מדובר באמירות בעלות גוון גזעני שנאמרו על ידי פז, כגון **"הם זואגים רק לילדי הג'ונגל"** או אמירות של פז, המבטאות אפליה כלפי המתנדבים, בשל העובדה כי אינם מתגוררים בת"א ועוד בתוספת אמירה שיש בה לכאורה ניחוח גזעני כלפי הציבור הערבי וזאת נוכח האזכור של הכפרים הערביים דווקא, כגון האמירה הבאה של פז: **"הם מחוץ השרון? מה הם עושים פה לעזאזל... כאילו בשרון אין מספיק ילדים שאפשר לטפל בהם, שיילכו לג'סר זרקא, שילכו לכפרים ערבים שישחקו עם ילדים, אבל מה הם עושים פה לכל הרוחות מה לחוף השרון ולנו?"** וכך גם ביחס לאמירה: **"זה יותר גרוע מחברון פה"**.

269. כך גם ביחס לאמירה של פז, אשר מייחסת ברמיזה כוונות פדופיליות למתנדבים אך ורק משום שהם שומרים על ילדי המסתננים: **"אני רק רוצה לדעת למה אנשים זרים מתעסקים עם ילדים קטנים. אפילו הגננת שלהם לא פה כדי לשמור עליהם. זה חוקי אגב? זה חוקי? אני יכולה להגיש נגדם תלונה על פדופיליה או משהו. כאילו, מישהו בדק את הילדים האלה שיש להם שמותר להם לגעת בילדים זרים"**.

270. האמירות הנזכרות לעיל, מצדיקות, אפוא, אף הן, הפחתת הפיצוי לפי סעיף 22 לחוק.

271. עניין נוסף שמצדיק הפחתת הפיצוי לפז נובע מהחיבור החזק שלה לש.ש.פ., אשר מקרין גם על שמה ועליה.

272. כאמור, הוכחו אמירות של ש.ש.פ., שותפתה של פז למאבק, כלפי המסתננים ובהקשר שלהם וכן כלפי המתנדבים וילדי המסתננים, שנאמרו בסיורים משותפים שלה בגינת דה מודינה עם פז, אמירות שחלקן בעלות אופי גזעני וחלקן אמירות קשות ומכוערות באופן כללי, אשר חלקן נאמרו ממש אל מול המתנדבים, במהלך התרסות ופרובוקציות ש.ש.פ. ופז יזמו מולם, כאשר ברור מהסרטונים כי לגבי חלק מהאמירות של ש.ש.פ., פז שומעת אותן ובחלקן אף משתתפת באמירות שתי וערב של השתיים, כמפורט להלן (מראה המקום של האמירות בחומר הראיות נזכר בפרקים הקודמים של פסק הדין):

(1) גידופים כלפי המסתננים וילדיהם, בעלי גוון גזעני, כגון: **"כושים"**, **"קונטה קינטה הזה"**, **"כושים"**, **"מסריחים"** ו**"זבל"** ואמירות כלפיהם כגון: **"זה מקום של**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

יהודים סתום את הפה אתה", "סתום את הפה יא כושי", "תבוא לפה כמה שיותר", בעת פניה לילד לבן, אך תוך כך ש.ש.פ. מוסיפה מיד הסתייגות שלפיה "אם זה ערבי הלך עלינו"; "איזה ג'ונגל יש פה, למה אני לא רואה ילדים יהודים", בעת שהיא ופז בגינת דה מודינה מסתכלות על ילדי מסתננים הרוכבים על אופניים לקראת יום כיפור.

(2) אמירות קשות כגון: "עם השמאלנאצים שיש פה, יותר גרוע", כשהכוונה למתנדבים, אמירה אשר נאמרה על ידי ש.ש.פ. נוכחות פז, בעת הראשונה מצלמת את עצמה ואת פז בטלפון הנייד שלה וכשפז לא מתנעת מאמירה זו ולא מעירה לש.ש.פ. על כך; "אתה וכל השמאלנאצים שיש שפה", אמירה שנאמרה ישירות לפניו של מתנדב;

(3) אמירות שלא בלשון סגי נהור, המעידות על כך ש.ש.פ. רואה עין בעין עם מי שחרט על דגלו אידיאולוגיה שעליה נאמר בפרשת בן גביר (עמ' 90 למטה), כי טמונים בה זרעי רעיונות גזעניים, כגון: "אני גאה להיות כהניסטיית", ו"אני גאה" בתשובה לטענה שהוטחה כלפיה כי היא "חוד החנית של ברוך מרזל בדרום העיר", "אני מרזל הקטן";

(4) אמירות מכוערות וקשות כגון: "יא פדולפילית, מעדיפה לשחק עם ילדים. גם אתה", כלפי המתנדבים בגינה ששומרים על ילדי המסתננים; "שמה זין על המשטרה. הם לא יהיו פה. תתקשר למשטרה. תראי איך הוא צוחק המסתנן הזה. כוס אמא שלו", בתגובה על כך שמתנדבת אמרה לה ולפז שהיא מזמינה משטרה כי הן מצלמות אותה, כאשר ברור מהסרטון שפז שומעת את דבריה של ש.ש.פ.; "בושה לדתיים. איך את מתנהגת. דתייה עלק דתייה. איכס. אישה דוחה... תוריד את המטפחת מהראש שלך... תעזרי לאחים שלך. מה את עוזרת לילדים שלא שלך", אמירות שנאמרו על ידי ש.ש.פ. למתנדבת דתיה ששומרת על ילדי המסתננים.

(5) "מסתננים מאחורה יהודים מקדימה", בהקשר לסדר הישיבה בבית המשפט העליון בדיון באחת העתירות, שעל כך פז הגיבה "נכון ככה צריך להיות";

273. אמנם, כעיקרון, אין לייחס לאדם אחד, אחריות לדבריו של אדם אחר, אלא שבנסיבות שבהן מדובר באדם שהנו שותף של פז למחאה ואשר פז מקיימת עמו התנהלות קבועה וכה צמודה בקשר למחאה, שעניינו סיורים משותפים צמודים בגינת דה מודינה כפי שפורט, עצם העובדה שפז מקיימת קשר זה עם אדם כזה, המתנהל כפי שפורט לעיל, מקרינה בסופו של דבר גם על שמה.

274. בעניין זה, נדמה שאפשר להחיל את האמירה עתיקת היומין "אמור לי מי חבריך ואומר לך מי אתה" (כדברי חז"ל וכמשתמע ממסכת בבא-קמא, צ"ב, ב') ולחבר את

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

המסקנה המתבקשת מכך לאמור בסעיף 22 לחוק, במובן זה, שאפשר בהחלט להסיק כי החיבור החזק בין פז לש.ש.פ., יצר לפז שם רע, באופן שמצדיק את הפחתת הפיצוי לפז.

275. המסקנה הנזכרת לעיל נכונה לא רק ביחס לאמירות של ש.ש.פ. שנאמרו בנוכחות פז, ושהיא לא מצאה לנכון לגנות או להסתייג מהם או להעיר לש.ש.פ. עליהם, אלא גם ביחס לאמירות של ש.ש.פ. שלא נאמרו בנוכחותה וזאת נוכח הקשר ההדוק שבין השתיים, המחייב את המסקנה הסבירה בהחלט ולמעלה מכך, כי פז ערה היטב לסגנון הדיבור ולדעות של ש.ש.פ.

276. אוסיף כי פז לא נראית בסרטונים מגנה את ש.ש.פ. או מעירה לה על התנהלותה והתבטאויותיה, למעט פעם אחת, עת ש.ש.פ. פנתה אל שוטר מג"ב ואמרה לה, "כל הכבוד שהתגייסת למג"ב, רק חבל שפה את עושה את השירות", או אז פז אמרה לש.ש.פ., "עזבי את השוטרים, הריב שלנו לא עם השוטרים, עזבי את השוטרים" (סרטון "מטרידות ילדים א"י" דקה 52: 3).

277. גם בתצהיר ההפרכה שלה, נמנעה פז מלגנות את דברי ש.ש.פ., למרות שאלה היו פרוסים לפניו בסרטונים שצורפו לתצהיר הנתבע והסתפקה בטענה כי לא ניתן לייחס לה אחריות לדבריו של אדם אחר.

278. התנהלות בעייתית נוספת של פז, שמצדיקה לדעתי גם היא את הפחתת הפיצוי, נוגעת לשריפת תמונות של שר הפנים אריה דרעי וקריקטורות של ראש העיר רון חולדאי, עליהן נכתב "פושע".

279. מדובר במעשים שאינם דרושים לצרכי מחאה לגיטימית ואפילו מחאה לגיטימית חריפה. במעשים מסוג זה, ישנו חשש להסתה לפגיעה באותם אנשי ציבור. העובדה שלא הוכח לפני כי פז נחקרה אודות מעשים אלה, אינה מונעת ממני לראות בהם כמעשים העולים בקנה אחד עם אלה המנויים בסעיף 22 לחוק, אשר מצדיקים הפחתת הפיצוי לפז.

280. התנהלות נוספת מצד פז, שיש בינה לבין שריפת התמונות הנזכרות לעיל חוט מקשר מסוים או מכנה משותף, באה לידי ביטוי בכינוי בג"צ "מושחת" ו"בוגד בעם". בית המשפט אינו חסין מביקורת, אולם ישנה דרך לגיטימית לממש את חופש הביטוי ולבקר את החלטות בית המשפט בצורה חריפה ואסרטיבית.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 18-05-5639 פז ואח' נ' רונאל

281. כינוי בית המשפט "מושחת" או "בוגד בעם", אך בשל העובדה שהתקבלה החלטה שאינה לרוחו של אותו אדם, אינה דרך לגיטימית לבקר את בית המשפט. התנהלות שכזו, יש בה גם לכאורה משום שבירת כללי המשחק במדינה דמוקרטית, אשר אחד מיסודותיה הנו כיבוד החלטות בית המשפט. התנהלות כזו נוגדת התנהלות נורמטיבית ראויה במדינה דמוקרטית.

282. כיבוד החלטות בית המשפט אינו מתמצה אך בביצוע ההחלטה, ככל שהיא הטילה על אותו אדם לבצע דבר מה, אלא משמעותה גם הימנעות משימוש ברטוריקה קיצונית, מתלהמת ומשתלחת, כאשר מתקבלת החלטה שנוגדת את עמדתו של אותו אדם.

283. הרטוריקה של פז, שכינתה את בג"צ "בוגד בעם" ובפרט "מושחת", הייתה, אפוא, קיצונית ולא ראויה בעליל וגם היא יוצרת לפז שם רע ומצדיקה הפחתת הפיצוי.

284. עניין נוסף - הוכח כי פז נעצרה מספר פעמים במהלך הפגנות של התנועה בגין חשד להפרת הסדר הציבורי וסיכון שלום הציבור. לא הובאו ראיות לפני לגבי השאלה האם הוגשו כתבי אישום בעקבות המעצרים הנ"ל. כך או אחרת, מעצר של פז במהלך הפגנה, בשל הפרת הסדר הציבורי, אינו בהכרח מעשה שמצדיק את הפחתת הפיצוי לפז ובפרט שלא הובאו ראיות לפני בשאלת הגשת כתבי אישום בגין כך.

285. עם זאת, הוכח לפני כי פז נעצרה בחשד להשחתת המשרד לאיחוד האירופאי בתל-אביב. מדובר במעשה שנראה כי פז אינה מכחישה אותו ואף אולי מודה בו בחצי פה, אם לא באופן מלא (ראה דבריה בעמ' 13 ש' 11: "ש. נכון שנעצרת בחשד להשחתת המשרד האיחוד באירופאי בת"א? ת. לא נעצרת. הסגרת את עצמי, המשטרה חיפשה אותי. אני עושה מחאה מה אתה חושב").

286. אמנם, לא הובאו ראיות לגבי השאלה האם הוגש אם לאו כתב אישום בעניין זה, אולם מיותר לציין כי השחתת רכוש אינה בגדר מחאה לגיטימית ומאחר ופז הודתה למעשה בחקירתה כי ביצעה את המעשה, גם התנהלות זו יוצרת לפז שם רע ומצדיקה הפחתת הפיצוי המגיע לה.

הפיצוי לפז

287. משביססתי את ההצדקה להפחית לפז את הפיצוי, נשאלת השאלה הגדולה, עד כמה? האם מוצדק להפחית את הפיצוי עד כדי פסיקת פיצויים לבוז, באופן המאין לגמרי את הפיצוי, או בצורה מתונה יותר.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

288. בפרשת **בן גביר**, מדובר היה בתביעה על סך של 50,000 ₪ לפיצוי ללא הוכחת נזק לפי סעיף 7א' לחוק. בית המשפט השלום פסק לתובע פיצויים לבזז של 1 ₪. בבית המשפט המחוזי נקבע כי עומדת לנתבע הגנת הבעת הדעה בתום לב והתביעה נדחתה.

289. בבית המשפט העליון נחלקו הדעות. כב' השופטת ארבל סברה שיש לפסוק פיצויים לבזז בסך של 1 ₪. כב' השופטת פרוקצ'יה סברה כי יש להפחית את הפיצוי, אולם לא באופן טוטאלי ופסקה לתובע 15,000 ₪. כב' המשנה לנשיאה, השופט ריבלין, בדעת מיעוט, סבר שיש לראות בדברי הנתבע משום הבעת דעה בתום לב ובהתאם לכך לדחות את התביעה. כך, המכנה המשותף של הדעות בבית המשפט העליון הביא לפסיקת פיצויים לבזז בסך של 1 ₪.

290. הבסיס לפסיקת פיצויים לבזז בפרשת **בן גביר** הושתת על דברים אלה של השופטת ארבל (ס' 25 לפסק דינה): **"הדברים שהטיח המשיב במערער הם קשים ופוגעים. הם ננעצים כחץ מורעל בכבודו של אדם. יחד עם זאת, כאשר באים אנו לאמוד את הפגיעה בכבוד שבעטייה ייפסקו הפיצויים, לא ניתן להתעלם מכך שהמערער מוכר בציבור משך שנים רבות כמי שמזוהה עם עמדות גזעניות (לעניין לשון הרע על דמויות ציבוריות ראו: ע"א 1104/00 הנ"ל). הוא עצמו לקח חלק בהפגנה בה הוצג ראש הממשלה המנוח במדי קצין נאצי וסירב לגנות הדבר ויתרה מכך, בחקירתו בבית משפט השלום הוא סירב לגנות מעשי רצח של ערבים על ידי קיצוניים ואף לא שלל את השימוש בכינוי הגנאי שהוטח בו כלפי מי שלשיטתו ראויים לו, בצינו, בהתייחס לכינויו של חבר הכנסת אחמד טיבי "נאצי": "אני חושב שראוי לומר שהאידיאולוגיה האשפ"יסטית היא דומה מאד לאידיאולוגיה הנאצית ועל כן זה לא פגם לקרוא לאיש אש"פ נאצי, להבדיל מיהודי". בנוסף, העובדה שהדברים נאמרו במהלך דיון שהיה שזור באמירות פוגעניות ומתלהמות, כאשר למערער האפשרות להגיב על הדברים, מקהה אף היא במידת מה מעוקצם של הדברים. בהתחשב בשיקולים אלה, ובשים לב למטרות הפיצוי, אני סבורה כי יש לחייב המשיב לשלם למערער פיצוי בסך 1 ₪ בגין הפגיעה בשמו הטוב".**

291. הנימוקים לפסיקת פיצויים של 15,000 ₪ על ידי כב' השופטת פרוקצ'יה, פורטו בסעיף 33 לפסק דינה:

"ראשית, ההתבטאויות הפוגעניות שהוטחו במבקש היוו פגיעה קשה, בעלת עוצמה ניכרת... מנגד, יש מקום לתת משקל מסוים לרקע שממנו בא המבקש, ולתדמית הציבורית הנילווית לאישיותו. המבקש היה בשעתו חבר בתנועת "כך" שהוצאה מחוץ לחוק בשל קווים גזעניים שדבקו באידיאולוגיה בה החזיקה; על פי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

דבריו, הוא לא התנתק מהאידיאולוגיה של "כך", והוא ממשיך לדבוק בה, גם אם במסגרת תנועה פוליטית אחרת. למבקש עבר פלילי הקשור בפעילות פוליטית בלתי חוקית בהקשרים שונים. דעותיו והתנהגותו הם מושא לביקורת קשה בחוגים ציבוריים רחבים, האמונים על תפיסה חוקתית של זכויות אדם... לכל אלה יש להוסיף את ארועי הפגנת הימין הקיצוני נגד הסכמי אוסלו שבה התנוססה תמונתו של ראש הממשלה המנוח רבין במדי ס.ס. גרמני, שהמבקש ואחרים היו מעורבים בה. הרקע האידיאולוגי ממנו בא המבקש, אשר טמונים בו זרעי רעיונות גזעניים, ומעורבותו בהפגנה האמורה שכללה מערך התרסה חמור כנגד ראש הממשלה, הם שתרמו להתבטאויותיו הפוגעניות של המשיב. אין בכך כדי לטהר את הפגיעה ולהכשירה; עם זאת, יש בכך כדי להקהות באורח מידתי את חומרתה וקשיותה. גם אדם ששמו הוכתם בשל התנהגותו, דעותיו, והרקע ממנו בא, זכאי לכך ששמו לא יושחר בלא הצדקה. עם זאת, היקפה של הפגיעה נאמד, בין היתר, בהתחשב בתדמיתו של אותו אדם בעיני הציבור, ויש להתחשב בכך גם בענייננו".

292. נדמה כי השיקולים בפרשת בן גביר להפחתת הפיצוי, חופפים בחלקם לאלה שהוכחו לפניי ומהווים אסמכתא נוספת להצדקה שבהפחתת הפיצוי גם כאן, אולם ברור שאין לגזור גזירה אוטומטית שווה מהתוצאה בפרשה הנ"ל, לתוצאה המתבקשת בעניין התובעות, שהרי הנסיבות אינן זהות.

293. מתי אם כן בית המשפט יסתפק בהפחתת הפיצוי ומתי יחליט שהמקרה מצדיק פסיקת פיצויים לבזז, שמשמעותם הלכה למעשה הימנעות מפסיקת פיצוי כלשהו, חרף הקביעה כי הפרסום מהווה לשון הרע וכי לא עומדת לנתבע הגנה מן ההגנות המנויות בפרק ג' לחוק?

294. נדמה שאפשר להעמיד את המבחן כך - בית המשפט יפסוק פיצויים לבזז, כאשר יהיה סבור ששמו הרע של הנפגע, הוא בעל משקל כה כבד, עד אשר הוא מאיין לחלוטין את הפגיעה בנפגע עקב הפרסום.

295. ומן הכלל אל הפרט: האם השם הרע שיצרה לעצמה פז עקב האמירות וההתנהלות שפורטו על ידי בפרק הקודם, הנן בעלות משקל כה כבד, עד כי לכנות אותה ניאו-נאצית, אין בו משום תוספת פגיעה כלשהי, לפגיעה הקיימת ממילא בשמה, עקב השם הרע שיצא לה עוד לפני הפרסומים של הנתבע?

296. פז עותרת לחייב את הנתבע בגין כל אחד משלושת הפרסומים, את כפל הפיצוי לפי סעיף 7א(ג) לחוק, בסך של 140,474 ₪ ובסה"כ 421,422 ₪ וזאת שעה שלטענתה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

- הנתבע ביצע את הפרסומים בכוונה לפגוע. לחילופין, עתרה לפיצוי ללא הוכחת נזק לפי סעיף 7א'(ב) בסך כולל של מחצית הסכום הכולל הנ"ל.
297. מיותר לציין כי הסכום שנתבע הנו, אפוא, הסכום המקסימאלי שניתן לפסוק ללא הוכחת נזק לפי החוק. שיקול הדעת של בית המשפט בפסיקת פיצוי ללא הוכחת נזק, משתרע על פני כל הטווח שבין 0 ₪ ולבין הסכום הנ"ל.
298. כפי שכבר ציינתי, השימוש בביטוי הקשה ניאור-נאצי והפער שבין הפרסומים לציוף המבהיר, מעיד על כך שהייתה כוונה ברורה לפגוע בתובעות באמצעות הפרסומים. במובן זה, הייתה אכן אפשרות לתבוע את כפל הפיצוי. אני אומר אפשרות ולא הצדקה, שכן גם במקרה של פרסום שיש בו כוונה לפגוע, אין רצפת פיצוי מינימאלית לפי חוק, כך שגם במקרה כזה, עשוי בית המשפט לפסוק סכום שאינו עולה על הפיצוי לפי סעיף 7א'(ב), גם לאחר שלקח בחשבון בקביעת סכום הפיצוי את נושא הכוונה לפגוע. הכל תלוי בנסיבות העניין וכל מקרה לגופו.
299. במקרה דנא, גם אלמלא ההצדקה להפחית את הפיצוי מכוח ס' 22, לא היה מקום לפסוק לפז, בנסיבות העניין שתוארו בפסק הדין ועל רקע השיקולים השונים שמניתי, את הסכום שהיא תבעה, שהוא כאמור המקסימאלי האפשרי לפי חוק ללא הוכחת נזק.
300. בפרשת בן גביר ציינה כב' השופטת פרוקצ'יה סכומים שנפסקו בעבר בשל פרסומי לשון הרע שכללו את פרסומים דומים של ייחוס תכונות נאציות לאדם, וכדבריה: "בקביעת גובה הפיצוי הראוי בעקבות האיזון בין השיקולים השונים, ראוי להביא בחשבון סכומים שנפסקו בעבר בגין פרסומים פוגעניים מסוג דומה לזה שלפנינו, אף שכל מקרה נדון לנסיבותיו (פרשת חביבי, עמ' 20-19; שנהר, בעמ' 388). באחת הפרשות שהוזכרו לעיל, קבע בית משפט השלום בירושלים כי ייחוס לאדם התנהגות ודעות "ברוח גרמניה הנאצית" במאמר בעיתון מהווה לשון הרע ופסק לנפגע פיצויים בשיעור של 15,000 ש"ח (פרשת ברדוגו, 1998). הנפגע ערער לבית המשפט המחוזי בירושלים ומיקד את ערעורו בשאלת גובה הפיצויים. בית המשפט המחוזי נעתר לערעור ופסק לו פיצויים בשיעור של 30,000 ₪... בפרשות אחרות בהן ייחוס תכונות נאציות לאדם נפסקו לזכותו סכומי פיצויים בשיעורים דומים (30,000 ש"ח לפי דעת המיעוט של השופטת ד' לפל בפרשת עיתון חדשות; 35,000 ₪ בפרשת בן חורין; ו- 50,000 ₪ נפסקו בפרשת חה"כ שולמית אלוני)".
301. לאחר שלקחתי, אפוא, בחשבון את כל השיקולים הנדרשים בנסיבות העניין ואשר פורטו על ידי בהרחבה לעיל בפסק הדין, כדי מחד, לאמוד את הפיצוי המתבקש

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

בנסיבות העניין לפז ומאידך, כדי לאמוד את המידה הראויה של הפחתת הפיצוי מכוח סעיף 22, נחה דעתי כי המשקל המצטבר של כל השיקולים להפחתת הפיצוי אינו מצדיק פסיקת פיצויים לבוז, אלא אך הפחתת הפיצוי.

302. לדידי, השם הרע שיצא לפז עקב ההתנהלות שלה, אינו בעל משקל כזה, אשר גם הכינוי הקשה מנשוא "ניאו-נאצי", לא יגביר ולו במעט את הפגיעה בה.

303. אשר על כן, לאחר שלקחתי בחשבון את כל הנסיבות שפורטו על ידי לעיל בפסק הדין, ככאלה שרלוונטיות לקביעת הפיצוי אלמלא הנסיבות להפחתה ולאחר ששקללתי גם את ההפחתה המתבקשת בשל הנסיבות המצדיקות הפחתה, מצאתי, אפוא, כי יש לחייב את הנתבע לשלם לפז, בגין שלושת הפרסומים, יחד סך של 20,000 ₪.

304. לסכום זה הגעתי על בסיס המסקנה כי אלמלא שיקולי הפחתה לפי ס' 22, היה מקום לפסוק לפז סך של 20,000 ₪ בגין הפרסום הראשון, בו רק תמונתה פורסמה ללא שמה וסך של 30,000 ₪, בגין כל אחד משני הפרסומים הנוספים בהם שמה נזכר ובסה"כ 80,000 ₪ וכן על בסיס המסקנה כי יש להפחית מהפיצוי הנ"ל סך של 60,000 ₪ בשל שיקולי ההפחתה מכוח ס' 22 לחוק.

השיקולים להפחתת הפיצוי לצמח

305. בכל הנוגע לשיקולים להפחתת הפיצוי לצמח מכוח סעיף 22 לחוק, כאן מתקבלת תמונה שונה מזו שהוכחה לגבי פז.

306. ביחס לצמח, בניגוד לפז, לא הובאו ראיות להתבטאויות או למעשים ספציפיים מצידה, בכלל, לא רק כאלה שעשויים להצדיק את הפחתת הפיצוי. עם זאת, כפי שעוד יפורט בהמשך, קיימים נימוקים להפחתה מסוימת של הפיצוי גם לצמח.

307. צמח אינה נראית בסרטונים שצירף הנתבע כדי להוכיח את ההתנהלות הלקויה של התובעות (למעט זה שצורך כנספח א' לכתב ההגנה). צמח אינה נראית לצד ש.ש.פ. היא גם אינה נראית נושאת דברים בסרטונים שמתעדים את הפגנות המחאה, אם כי בהחלט יתכן כי היא השתתפה בהפגנות הללו. לא הוכח כי צמח פרסמה פוסטים כפי שפורסמו על ידי פז. לא הוכח כי צמח מתנהלת בגינת דה מודינה או בכלל, כפי שפז מתנהלת.

308. הראיה היחידה אודות התנהלות צמח, מתבטאת כאמור בהודאות שלה על דברים שאמרה ואשר גם עולים מהסרטון הבודד שכולל אותה ואשר הלינק שלו נרשם בנספח

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

- א' לכתב ההגנה, כפי שכבר פורט על ידי, אולם בעניין זה הרי קבעתי כי מדובר בדברים שנאמרו בלשון סגי נהור, כך שהם לא יכולים לבסס הפחתת הפיצוי לצמח.
309. העדות של ענבל אגוז בתצהירה, לגבי צמח, כולל אי אילו גידופים מצד צמח, שאין להם משמעות מבחינת הפחתת הפיצוי. כן כולל התצהיר טענה כי צמח הגיעה לגינת לוינסקי עם ברוך מרזל. אגוז לא נחקרה על כך בחקירתה נגדית בניסיון לקעקע זאת.
310. הנימוק העיקרי אשר מצדיק את הפחתת הפיצוי לצמח, נובע, אפוא, מהאחריות שלה, כאחת מראשי המחאה, לאופן שבו המחאה התנהלה, כפי שהוכח בחומר הראיות שהובא בפניי ופורט בהרחבה בפסק הדין, גם אם היא לא הייתה מעורבת אישית במעשים ובהתבטאויות של פז וש.ש.פ. כפי שהוכחו.
311. כאמור, חומר הראיות שהובא, אינו משקף התנהלות חריגה בודדת או רק במקרים ספורים, או אז אולי לא היה מוצדק לראות במי מראשי המחאה, שלא הוכח כי השתתפו אישית בהתנהלות כזו, כאחראים לה.
312. חומר הראיות מוכיח התנהלות שיטתית ועקרונית, שכוללת שימוש בטרמינולוגיה שבחלקה פסולה מוסרית ובחלקה אף חוצה את גבול המותר והאסור לפי חוק, כגון התבטאויות גזעניות. חומר הראיות מוכיח הטרדה לשמה של המתנדבים ושל ילדי המסתננים. חומר הראיות מוכיח נקיטת אמצעי מחאה שחלקם עשויים להיחשב כהסתה לפגיעה באנשי ציבור. חומר הראיות מוכיח התבטאויות קיצוניות ברמתה ההכפשה שלהן כלפי בית המשפט שדן בנושא המסתננים.
313. צמח היא פעילה חברתית. היא מעידה על עצמה כי היא פעלה במשך שנים לרווחת תושבי שכונות דרום ת"א, עוד הרבה לפני ההסתננות ואף כיהנה שנתיים חברה במועצת העיר ת"א. צמח מעידה על עצמה כי היא "...נמנית מבין ראשי המחאה...". (ס' 8 לתביעה). צמח, היא זו אשר נלוותה אל פז בפגישה של ראש הממשלה עם ראשי תנועת המחאה, כמופיע בפרסום הראשון, דבר שמעיד גם הוא, על תפקידה הבכיר במחאה.
314. משמע – הוכח כי חרף הדיסוננס לכאורה שבין חומר הראיות שהוצג לגבי פז ולבין זה אשר הנתבע הציג לגבי צמח, צמח היא דמות מרכזית ביותר במחאה ומהווה אחת מראשיה ואולי גם אחת מהבכירים שמבין ראשי המחאה, לצד פז.
315. לא הובאה כל ראיה מצד צמח כי היא מסתייגת מהאמירות של פז או ממעשיה, כפי שאלה הוכחו לפני או כי לא ידעה עליהן. כך גם לגבי האמירות של ש.ש.פ.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

316. גם העובדה שצמח בחרה להיות מיוצגת בתיק דנא בצוותא חדא עם פז, מעידה לכאורה על העדר ניגוד עניינים ביניהן ועל כך שצמח אינה מסתייגת מאותן השיטות והאמירות במסגרת המחאה, אשר הוכחו כי פז השתתפה בהן אישית ואשר מצדיקות הפחתת הפיצוי לפז.

317. בהתחשב באמור לעיל, ישנה הצדקה להפחתת הפיצוי גם לצמח, אם כי במידה פחותה יותר, כפי שעוד יפורט. הפרסום כלפיה היה בתוקף תפקידה כמנהיגת המחאה וכלשון הפרסום "מנהיגות של התנועה היודו-ניאו-אצית לגירוש פליטים אפריקאיים".

318. מאחר והוכח כי צמח היא אחת מבכירי ראשי המחאה וכי היא לא מסתייגת מהאופן שבו המחאה התנהלה, ישנה הצדקה לייחס גם לה אחריות להתנהלות האמורה ולראות גם בה, כמי ששמה הוכתם עקב כך, באופן המצדיק את הפחתת הפיצוי לפי סעיף 22 לחוק.

הפיצוי לצמח

319. גם ביחס לצמח, לא היה מקום לפסוק לה את הסכום שתבעה, גם אלמלא שיקולי הפחתת הפיצוי לפי סעיף 22 לחוק.

320. גם לגבי צמח אין מקום לפסיקת פיצויים לבזו וזאת מקל וחומר, אם עושים השוואה למסקנתי בעניין זה ביחס לפז.

321. שיעור ההפחתה לצמח צריך להיות קטן במידה מהותית מזה של פז וזאת בהתחשב בהבדל הניכר בין חומר הראיות שהוגש לגבי ההתנהלות של השתיים ובפרט נוכח העובדה כי ההפחתה לצמח נעשית, אפוא, בעיקר, אם לא רק, בשל האחריות שלה כאחת מראשי המחאה, לאופן שבו נוהלה המחאה על ידי ראשי המחאה האחרים (פז וש.ש.פ.) ולא בשל ההתנהלות האישית שלה, שלא הוכחה למעשה כאמור.

322. מנגד, לגבי צמח יש לזכור כי מדובר בפרסום בודד ובפרסום בודד זה, שמה, כמו גם שמה של פז, לא נזכר, אלא רק תמונתן מופיעות בו, מה שמפחית את האפשרות של ציבור קוראי הציורים של הנתבע, לקשר את התובעות לפרסום ובהתאם לכך מפחית את הנזק שנגרם להן.

323. לאחר שלקחתי, אפוא, בחשבון את כל השיקולים הנדרשים בנסיבות העניין ואשר פורטו על ידי בהרחבה לעיל בפסק הדין, כדי מחד, לאמוד את הפיצוי המתבקש בנסיבות העניין לצמח ומאידך, כדי לאמוד את המידה הראויה של הפחתת הפיצוי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

מכוח סעיף 22, נחה דעתי כי יש לחייב את הנתבע לשלם לצמח, בגין הפרסום הבודד שמתייחס אליה, 12,500 ₪.

324. לסכום זה הגעתי על בסיס המסקנה כי אלמלא שיקולי הפחתה לפי ס' 22, היה מקום לפסוק לצמח סך של 20,000 ₪ בגין הפרסום הבודד שנעשה ביחס אליה ואשר בו פורסמה רק תמונתה ללא שמה וכן על בסיס המסקנה כי יש להפחית מהפיצוי הנ"ל סך של 7,500 ₪ בשל שיקולי הפחתה מכוח ס' 22 לחוק.

צווי העשה

325. התביעה כוללת עתירה לצווי עשה שיחייבו את הנתבע להסיר את הפרסומים, לפרסם את פסק הדין, לפרסם הכחשה של הפרסומים וכן לפרסם הבהרה כי הנתבע פרסם פרסום שקרי וכוזב.

326. בהתחשב בכך שהנתבע פרסם את הציוץ המבהיר ובהינתן תוכנו, שאף חוסה כנראה תחת הגנת הבעת הדעה בתם לב, וכן בהתחשב בכך שנראה לכאורה כי התובעות זנחו בסיכומיהן את הסעד של צווי עשה, משלא אוזכר בסיכומים לצד הסעד הכספי, שכן אוזכר, החלטתי כי דין התביעה לצווי עשה להידחות.

סוף דבר

327. אשר על כן, הנתבע ישלם לפז 20,000 ₪ ולצמח 12,500 ₪ וזאת תוך 30 יום מהמצאת פסק הדין.

328. בהתחשב בכך שהסכומים שנפסקו לתובעות נמוכים במידה ניכרת ממה שתבעו ומהווים פחות מ-6% מהם, כל צד יישא בהוצאותיו.

329. המזכירות תדוור את פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, ה' סיוון תש"פ, 28 מאי 2020.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 5639-05-18 פז ואח' נ' רונאל

יאיר דלוגין, שופט

